

374.8
ค 263 ค
ร. 3

สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด

ปริญญานิพนธ์

ชื่อ

สมพงษ์ ธรรมวิริยารักษ์

17 ต.ค. 2538

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มีนาคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

195038

สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด

บทคัดย่อ

ของ

สนพงษ์ ธรรมวิธารักษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มีนาคม 2538

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหาและข้อเสนอแนะของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนใน 5 ด้านคือ ด้านการศึกษา ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน และด้านอาชีพของชุมชน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 288 คน ได้จากการสุ่มแบบง่าย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลของการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน มีความคิดเห็นโดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก
2. ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานด้านการศึกษา ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านสัมพันธ์ชุมชน และด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาชีพของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

WORKING CONDITIONS OF THE OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER
THE JURISDICTION OF BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION
IN CROWDED AREAS

AN ABSTRACT

BY

SOMPONG THUMVIRIYARAK

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master of
Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

March 1995

The purposes of this research were to study the working conditions problems and suggestions of the opportunity expansion schools under the jurisdiction of Bangkok metropolitan administration incrowded areas. According to the opinion of administrators, teachers, parents and education committees or community committees in 5 areas: education, activities of students, community relationship, community environment and community occupation. The sample consisted of 288 persons by sample random sampling. The statistic used for data analysis was percentage, mean and standard deviation. The finding were as follows:

1. Administrators, teachers, parents and education committees or community committees have a high level of agreement as a whole in every areas.

2. Administrators, teachers, parents and education committees or community committees have a high level of agreement on education, activities of students, community relationship, community environment, except community occupation was at moderate level.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

.....กรรมการ

(อ.ศรวิไล บุญดีริยะ)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(รศ.ดร.เสาวนีย์ เลวลย์)

.....กรรมการ

(อ.ศรวิไล บุญดีริยะ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 10 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2538

ประกาศขอบคุณ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลีย์ ประธานกรรมการ อาจารย์ศรีวิไล บุญดีธนะ กรรมการควบคุม ปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และรองศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปากเปล่าเพิ่มเติม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณอาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณาและช่วยเหลือด้วยดี

ขอขอบคุณ คุณอุไรวรรณ ชรรณกรบัญญัติ รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการขอความร่วมมือ จากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากสำนักงานเขต ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการการศึกษา หรือกรรมการชุมชน ในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา เพื่อนร่วมงานทุกคน และเพื่อน ๆ ของผู้วิจัยที่สนับสนุน ช่วยเหลือให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

สมพงษ์ ชรรณวิริยรักษ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความเป็นมาของแนวคิดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา.....	12
ความจำเป็นและเหตุผลในการขยายโอกาสทางการศึกษา.....	15
นโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาของประเทศไทย.....	16
วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา.....	16
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร.....	17
วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษากรุงเทพมหานคร	17
นโยบายการศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	
กรุงเทพมหานคร.....	18
รูปแบบและวิธีดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	
กรุงเทพมหานคร.....	21
การดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร	22
การแบ่งงานระดับสำนักการศึกษา.....	22
การจัดกระบวนการเรียนการสอนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	
กรุงเทพมหานคร.....	23

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)	24
รูปแบบการนำหลักสูตรมาใช้.....	25
การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร.....	25
ความเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหลักสูตร.....	26
การเกิดและวิวัฒนาการของชุมชนแออัด.....	26
เงื่อนไขที่ก่อให้เกิดชุมชนแออัด.....	27
สภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวชุมชนแออัด.....	28
คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร..	28
คณะกรรมการชุมชนตามระเบียบกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2534.....	29
การพัฒนาชุมชนแออัด.....	30
ความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	31
ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน....	32
บทบาทของโรงเรียนที่มีต่อชุมชน.....	33
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	38
กลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง การขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด.....	44
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด.....	47
ตอนที่ 3 รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพปัญหาการขยายโอกาสทางการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด.....	79
ตอนที่ 4 รายละเอียดข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการ ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด	85
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	91
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	91
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	91
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	92
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	92
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
อภิปรายผล.....	96
ข้อเสนอแนะ.....	101
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	102

บรรณานุกรม.....	103
ภาคผนวก.....	107
ประวัติผู้วิจัย.....	144

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ.....	7
2	ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือ กรรมการชุมชน.....	44
3	ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด จำแนกเป็นรายด้าน.....	48
4	ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านการศึกษา.....	49
5	ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านกิจกรรมนักเรียน.....	51
6	ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านสัมพันธ์ชุมชน.....	53
7	ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน.....	55
8	ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านอาชีพของชุมชน.....	57

9	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือ กรรมการชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านการศึกษา...	59
10	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือ กรรมการชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านกิจกรรมนักเรียน.....	62
11	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือ กรรมการชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านสัมพันธภาพชุมชน.....	66
12	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือ กรรมการชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน.....	70
13	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือ กรรมการชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านอาชีพของชุมชน.....	73
14	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษา หรือกรรมการชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....	77

15	สภาพปัญหาการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านการศึกษา.....	79
16	สภาพปัญหาการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านกิจกรรมนักเรียน.....	81
17	สภาพปัญหาการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านสัมพันธ์ชุมชน.....	82
18	สภาพปัญหาการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน.....	83
19	สภาพปัญหาการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านอาชีพของชุมชน.....	84
20	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านการศึกษา.....	85
21	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านกิจกรรมนักเรียน.....	87
22	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านสัมพันธ์ชุมชน.....	88
23	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน.....	89

24	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านอาชีพของชุมชน.....	90
25	ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหาร.....	121
26	ข้อมูลส่วนตัวของครูผู้สอน.....	123
27	ข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครอง.....	125
28	ข้อมูลส่วนตัวของกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน.....	127

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยในปัจจุบันมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องเสมอมา ซึ่งการพัฒนาในแต่ละด้าน สิ่งที่จะขาดเสียมิได้ ก็คือ "การศึกษา" เพราะการศึกษา คือ สิ่งที่แสดงถึงความเจริญของงาน เป็นกระบวนการทางสังคมอย่างหนึ่งที่จะต้องตั้งอยู่บนหลักการของความเสมอภาค ซึ่งเป้าหมายสุดท้ายจะต้องให้ผู้เรียนมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามสมควรแก่โอกาส (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2534 : 5)

การศึกษาผู้ใหญ่ หรือการศึกษานอกโรงเรียน เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่จะลดความไม่เสมอภาค ขั้วของระดับการศึกษาและอาชีพ อันจะมีบทบาทช่วยลดปัญหาของชุมชนแออัดในเขตเมือง หรือชุมชนอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการปรับตัวทันกับความต้องการของประเทศที่จะทำให้ประเทศก้าวไปสู่ความทันสมัยพัฒนาเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับสภาพการศึกษาที่ตนเองกำลังศึกษาอยู่ให้สมผสานกลมกลืน ชีวิตอยู่ในสภาพที่สมดุล (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2534 : 5)

อีกประการหนึ่ง การศึกษา คือเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนามนุษย์ดังคำกล่าวที่ว่า "การศึกษาพัฒนาคน คนพัฒนาชาติ" การศึกษาจัดเป็นกระบวนการหนึ่งที่พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพทั้งนี้เพราะ การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาความสามารถ เจตคติและพฤติกรรมอื่น ๆ อันมีคุณค่าในสังคม (สุนทร สุนันท์ชัย. 2529 : 83)

การยกระดับการศึกษาพื้นฐานให้สูงขึ้นเป็นระดับมัธยมศึกษาจึงเป็นแนวทางที่สำคัญอันหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายของรัฐไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ในนโยบายข้อที่ 4 ว่า "เร่งปรับปรุงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน และขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อให้ผู้จบชั้นประถมศึกษาภาคบังคับได้เข้าเรียนมากขึ้น จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7

(พ.ศ. 2535-2539) จะเห็นได้ว่ารัฐมีนโยบายเร่งรัดปรับปรุงจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษากันพื้นฐานทุกคนได้เข้าเรียนโดยมีมาตรการ ดังนี้

1. ปรับปรุงหลักสูตรและวิธีสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามรูปแบบและวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือมีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ยืดหยุ่นและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และที่สำคัญคือต้องสนองความต้องการของผู้เรียนให้มากที่สุด

2. เร่งขยายการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย สามารถนำประสบการณ์จากการทำงานประกอบอาชีพมาเทียบหน่วยการเรียนได้

3. จัดระบบประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ผู้ปกครองและเด็กเห็นความสำคัญประโยชน์ของการเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในลักษณะที่เป็นนามธรรมอย่างกว้างขวางและจริงจัง

ในวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2533 คณะรัฐมนตรีได้มีมติ ขยายการศึกษาตามนโยบายการขยายการศึกษา โดยเพิ่มอีก 3 ปี จาก 6 ปี เป็น 9 ปี โดยประกาศใช้ในพื้นที่ที่มีความพร้อมเป็นปี ๆ ไป ให้ดำเนินโครงการโดยยังไม่บังคับต่อไปอีก 3 ปี และไม่เก็บค่าเล่าเรียน

ในวันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2534 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาสู่ส่วนภูมิภาคอย่างทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534 : 10)

ต่อมาเมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2535 คณะรัฐมนตรีก็ได้มีมติให้กรุงเทพมหานครดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับโรงเรียนในสังกัด โดยจัดให้แก่นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนต่ออีก 3 ปีโดยไม่บังคับเรียน และให้เรียนโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ในปีแรกที่ได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้จัดตั้งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพมหานครได้มอบหมายให้สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครรับผิดชอบในนโยบายและเตรียมแผนการศึกษาโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาโดยประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในกระทรวงศึกษาธิการ ปฏิบัติงานตามแผนทุก ๆ ปีไปจนสิ้นสุดแผนพัฒนาการศึกษากกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2535-2539) หลังจากนั้นอาจจะพิจารณาตามความจำเป็น ความเหมาะสมต่อไป ในปีการศึกษา 2535 เริ่มดำเนินการเพียง 4 โรงเรียนปีการศึกษา 2536 ขยายเพิ่มขึ้นอีก 12

โรงเรียน และปีการศึกษา 2535-2539 จะขยายอีกปีละประมาณ 15 โรงเรียน จนถึงแผนพัฒนาการศึกษากรุงเทพมหานคร

จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 7 คณะรัฐมนตรีได้เล็งเห็นความสำคัญที่จะต้องพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้มีความรู้และมีทักษะในการประกอบอาชีพและสามารถแก้ปัญหาอัตราการเรียนต่อของผู้จบการศึกษา ในระดับประถมศึกษาเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้สูงขึ้น จึงมีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการขยายการศึกษาภาคบังคับต่อจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี รวม 9 ปี เพื่อยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 2)

จากนโยบายทางการศึกษาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ทางกรุงเทพมหานครได้เสนอนโยบายของรัฐด้วยการเปิดโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขึ้น จำนวน 22 โรงเรียนในปีการศึกษา 2537 โดยเปิดทำการสอนในแหล่งชุมชนแออัด 9 โรงเรียนซึ่งในแหล่งชุมชนแออัดของกรุงเทพมหานครมีปัญหามากมาย พอจะจำแนกสภาพปัญหาออกได้ดังนี้ (การศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 1-3)

1. ความยากจน เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดแหล่งชุมชนแออัด เพราะชาวชนบทที่อพยพจากการทำไร่ ทำนาแล้วหลังฤดูเก็บเกี่ยว ไม่มีงานทำก็จะมาแสวงหาอาชีพในเมืองหลวง หรือประชาชนบางส่วนอาจจะไม่มีงานทำในต่างจังหวัดก็จะเดินทางมาหางานทำเพื่อให้ตนเองและครอบครัวอยู่รอด โดยการเข้ามาอยู่อาศัยกับญาติและเพื่อนที่เข้ามาทำกินอยู่ในแหล่งชุมชนแออัดมาก่อน

2. การไม่ได้รับการศึกษา ชาวชุมชนแออัดโดยส่วนใหญ่ยังไม่จบการศึกษาภาคบังคับ บางคนอ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือไม่ได้จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพใช้แรงงาน การทำงานมีลักษณะชั่วคราว ไม่ถาวรและยาวนาน การรับรู้ข่าวสารมีมากพอสมควรแต่ประชาชนขาดความสนใจ

3. สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่น จากการศึกษาที่พ่อแม่และญาติพี่น้องในครอบครัวต้องเดินทางมาหาถิ่น เพื่อให้ครอบครัวอยู่รอด ทุกคนในครอบครัวจึงต้องออกไปทำมาหาเงินเพื่อเลี้ยงครอบครัว จนทำให้พ่อแม่ ต้องกลับบ้านมิดค่ำ ไม่พบหน้าลูก จึงเป็นเหตุให้ครอบครัวขาดความ

อบอุ่น ถูกปล่อยปละละเลย เกิดปัญหาทางสังคมตามมา

4. โรคภัยไข้เจ็บ ในชุมชนแออัดเป็นที่รวมของแหล่งแพร่เชื้อโรค ทั้งนี้เนื่องจาก ประชาชนขาดความรู้ด้านสุขภาพ การขาดระเบียบวินัยในชุมชน เช่น การทิ้งขยะ การถ่ายอุจจาระ ปัสสาวะไม่เป็นที่ สภาพบ้านเรือนขาดการวางผังของชุมชนที่ดีในด้านการบริการทางสาธารณสุข ถึงแม้จะทั่วถึง แต่ประชาชนส่วนหนึ่งยังไม่นิยมมาใช้บริการมากเท่าที่ควรจะเป็น

5. ยาเสพติดและอบายมุข ในแหล่งชุมชนแออัดจะเป็นแหล่งมั่วสุมของยาเสพติด และอบายมุข โดยเฉพาะเฮโรอีน จะถูกมอมเมาให้ติดอยู่ในอบายมุข ในรูปแบบต่าง ๆ จนทำให้ยากที่จะแก้ไขปัญหานี้ได้

6. การขาดระเบียบวินัย คนในชุมชนแออัดมักเห็นแก่ตัวสูง มักง่าย ขาดผู้นำของชุมชนที่เป็นแบบอย่างที่ดีได้ยาก อีกทั้งขาดการดำเนินงาน การจัดระเบียบในชุมชนแออัดจึงทำให้มีสภาพสับสน วุ่นวาย เกิดคดีความต่าง ๆ มากมาย

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ปัญหาด้านการศึกษานับเป็นปัญหาหลักของชุมชนแออัด เพราะมีเด็กนักเรียนได้เรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาค่อนข้างต่ำมาก ปัญหาเด็กไม่มีทุนการศึกษาต่อ ปัญหาเด็กอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ ตลอดจนถึงการขาดวิสัยทัศน์งาน และอุปสรรคการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้เด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนมากอยู่ในระหว่างอายุ 12-13 ปี เมื่อออกหางานทำ จะไม่มีบริษัทหรือโรงงานรับเข้าทำงาน เนื่องจากไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน และยังมีอายุไม่ถึง 15 ปี ตามกฎหมายแรงงานที่ให้เขาทำงานได้ ในสถานประกอบการ เด็กนักเรียนจึงต้องไปหางานทำในสถานประกอบการที่ผิดกฎหมาย จนทำให้ถูกกดขี่ทั้งร่างกาย จิตใจ และค่าแรงโดยลำดับ ในเด็กที่ว่างงานหางานทำไม่ได้ และไม่ศึกษาต่อจะกลายเป็นเด็กว่างงาน คบหากับคนพาล จนกลายเป็นเด็กจรจัด บางรายถึงกับประกอบอาชีพการมั่ว และติดสารระเหย ยาเสพติด ก็มีอยู่มาก

ดังนั้น การที่ทางกรุงเทพมหานคร มีโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จึงน่าที่จะสามารถช่วยเด็กนักเรียนให้มีชีวิตที่ดีขึ้น ในด้านของความยากจนนักเรียนจะได้ศึกษาวิชาชีพอันสามารถพอที่จะนำทักษะไปประกอบอาชีพพอสมควรแก่อัตภาพของตนเอง ส่วนในด้านความรู้จะยกระดับ การอ่านออกเขียนได้ และมีทักษะทางคณิตศาสตร์สูงขึ้นโดยลำดับทั้งนี้เพราะนักเรียน

จะต้องมีเวลาเรียนเพิ่มขึ้นจากเดิมอีก 3 ปี จากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งจะต้องอยู่ในความควบคุมดูแลของครู เด็กจะได้รับการฝึกฝน อบรม ด้านวินัย-ศีลธรรมจรรยา โดยมีครูอาจารย์คอยควบคุมดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด อันจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหานักเรียนในแหล่งชุมชนแออัดได้ต่อไป ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด จะทำให้ทราบข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพที่ดีต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงาน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และ กรรมการการศึกษา หรือกรรมการชุมชน ใน 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน และด้านอาชีพของประชาชนในชุมชน
2. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และ กรรมการการศึกษา หรือกรรมการชุมชน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลของการศึกษา ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด
2. ทำให้ทราบปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน ที่มีต่อโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด

3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุง พัฒนา การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้า จะศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด จำนวน 9 โรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้บริหาร 31 คน ครูผู้สอน 122 คน ประชากรที่มาจากผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 360 คน และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน จำนวน 127 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

2.2.1 จากจำนวนโรงเรียน 9 โรงเรียน ใช้ผู้บริหารทั้งหมด 31 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2.2 สุ่มครูผู้สอนมาร้อยละ 50 ของแต่ละโรงเรียนจะได้ครูผู้สอน 64 คน

2.2.3 สุ่มผู้ปกครองนักเรียนโดยวิธีจับสลากห้องเรียนได้โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน และใช้เลขที่ของนักเรียนในการระบุกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เลขคู่ทุกคู่ แล้วใช้ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีเลขคู่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ผู้ปกครองจำนวน 180 คน

2.2.4 สุ่มกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน โดยสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง ตามตำแหน่ง คือ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เหรัญญิก และประชาสัมพันธ์ จำนวนโรงเรียนละ 5 คน ได้กรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนจำนวน 45 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

โรงเรียน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้ปกครอง		กก.ศ. / กก.ช.		รวมจำนวน	
	ป	ก	ป	ก	ป	ก	ป	ก	ประชากร	กลุ่มต.ย.
เดชะท้าวทราย	4	4	15	8	40	20	25	5	84	37
วัดชัยมงคล	2	2	15	8	40	20	5	5	62	35
พระยามนชาตุ ๙	4	4	15	8	40	20	12	5	71	37
วัดบางกระดี่	3	3	10	5	40	20	15	5	68	33
วัดโพธิ์ทอง	3	3	13	7	40	20	20	5	76	35
วัดราษฎร์บำรุง	4	4	15	8	40	20	15	5	74	37
รุ่งเรืองอุปถัมภ์	4	4	12	6	40	20	15	5	71	35
วิสุทธิศ	4	4	15	8	40	20	15	5	74	37
วัดเสด็จมิตร	3	3	12	6	40	20	5	5	60	34
รวมทั้งสิ้น	31	31	122	64	360	180	127	45	640	320

หมายเหตุ ป หมายถึง ประชากร ก หมายถึง กลุ่มตัวอย่าง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง แยกเป็น

3.1.1 เพศ แบ่งเป็น

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

3.1.2 อายุ แบ่งเป็น

3.1.2.1 ต่ำกว่า 35 ปี

3.1.2.2 ระหว่าง 35-45 ปี

3.1.2.3 46 ปีขึ้นไป

3.1.3 วุฒิการศึกษา

3.1.3.1 จบชั้นประถมศึกษา

3.1.3.2 จบชั้นมัธยมศึกษา

3.1.3.3 จบปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.4 อาชีพ

3.1.4.1 รับราชการ

3.1.4.2 รัฐวิสาหกิจ

3.1.4.3 ค้าขาย

3.1.4.4 รับจ้าง

3.1.4.5 อื่น ๆ ระบุ...

3.1.5 รายได้

3.1.5.1 ต่ำกว่า 3,000 บาท/เดือน

3.1.5.2 3,001-6,000 บาท/เดือน

3.1.5.3 6,001 บาทขึ้นไป

3.1.6 ตำแหน่งปัจจุบัน

3.1.6.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.6.2 ครูผู้สอน

3.1.6.3 ผู้ปกครอง

3.1.6.4 กรรมการการศึกษา/กรรมการชุมชน

3.2 สภาพการดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการการศึกษา หรือกรรมการชุมชน ใน 5 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านการศึกษา

3.2.2 ด้านกิจกรรมนักเรียน

3.2.3 ด้านสัมพันธ์ชุมชน

3.2.4 ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน

3.2.5 ด้านอาชีพของชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานครที่เข้าโครงการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเปลี่ยนจากระบบการศึกษาเดิม คือ การศึกษาภาคบังคับ 6 ปีเป็น 9 ปี หรือจากการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็น การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2535 ในการศึกษา ครั้งนี้ประกอบด้วยโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่อยู่ในชุมชนแออัดจำนวน 9 โรงเรียน คือ โรงเรียนเคหะท่าทราย โรงเรียนวัดชัยมงคล โรงเรียนพระยามนชาติสุวีริจักร โรงเรียน วัดบางกระดี่ โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง โรงเรียนวัดราษฎร์บำรุง โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์ โรงเรียนวิสุทธิและโรงเรียนวัดเศวตฉัตร

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน หมายถึง ความเข้าใจ หรือความรู้สึกนึกคิดของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษา หรือกรรมการชุมชน ที่มีต่อการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และแผนงานที่กำหนดไว้ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

2.1 ด้านการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานด้านการเรียนการสอนของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ให้การสนับสนุนทางการศึกษา เพื่อให้การเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ของ โรงเรียนธยาโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด

2.2 ด้านกิจกรรมนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียนธยาโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ในการจัดกิจกรรมของนักเรียน งานบริการต่อชุมชน ซึ่งจัดทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทั้งนี้ต้องมีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ของผู้เรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และเป็นไปตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

2.3 ด้านสัมพันธ์ชุมชน หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียนธยาโอกาสทางการศึกษาในการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสาร ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.4 ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกของโรงเรียน รวมถึงสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน ที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานโรงเรียนธยาโอกาสทางการศึกษา

2.5 ด้านอาชีพของชุมชน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนธยาโอกาสทางการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมการพัฒนาอาชีพของประชาชนในชุมชน

3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ และผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยครูใหญ่ ในโรงเรียนธยาโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด การศึกษาค้างนี้ประกอบด้วยโรงเรียนธยาโอกาสทางการศึกษา 9 โรงเรียน คือ โรงเรียนเคหะท่าทราย โรงเรียนวัดชัยมงคล โรงเรียนพระยามนชาติสุวีจิตร โรงเรียนวัดบางกระบือ โรงเรียนวัดโพธิ์ทอง โรงเรียนวัดราชอุทิศบำรุง โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลมิ่ง โรงเรียนวิสุทธิ และโรงเรียนวัดเศวตฉัตร

4. ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้ทำการสอนในโรงเรียนธยาโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 การศึกษาค้างนี้ประกอบด้วยโรงเรียนธยาโอกาสทางการศึกษา 9 โรงเรียน คือ โรงเรียนเคหะท่าทราย โรงเรียนวัดชัยมงคล โรงเรียนพระยามนชาติสุวีจิตร โรงเรียนวัดบางกระบือ โรงเรียนโพธิ์ทอง

โรงเรียนวัดราชวรานุบำรุง โรงเรียนรุ่งเรืองอุบลมิ่ง โรงเรียนวิสุทธิ และโรงเรียนวัดเศวตฉัตร

5. ผู้ปกครอง หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่อบรมสั่งสอน อุปการะเลี้ยงดู ช่วยเหลือ ในด้านการศึกษา การดำรงชีวิต และรับผิดชอบเกี่ยวกับตัวนักเรียน ในทุก ๆ ด้าน รวมถึง นักเรียนจะต้องมีความคุ้นเคยและได้อาศัยอยู่ร่วมกันกับบุคคลนั้น

6. กรรมการการศึกษา หมายถึง คณะบุคคลที่ได้มาจากการคัดเลือกของผู้บริหาร และครูในโรงเรียน โดยให้ผู้อำนวยการเขตเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนของโรงเรียน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนา โรงเรียนในด้านต่าง ๆ ที่โรงเรียนต้องการ

7. กรรมการชุมชน หมายถึง คณะบุคคลที่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนใน ชุมชน โดยผู้อำนวยการเขตเป็นผู้ลงนามอนุมัติให้เป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ ความช่วยเหลือ สนับสนุน และให้คำแนะนำแก่ผู้บริหารในการพัฒนาโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

8. ชุมชนแออัด หมายถึง สถานที่หรือที่อยู่อาศัยที่มีอาคารหนาแน่น เก้าแก่ ชำรุดทรุดโทรม เสื่อมสภาพ ไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นที่อยู่อาศัย บริเวณที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วย ความสกปรกกรุงรัง มีประชากรอยู่หนาแน่น แออัดยัดเยียด ผิดสุขลักษณะอนามัย ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัย การดำรงชีวิตอยู่ในลักษณะต่ำกว่ามาตรฐาน ขาดคุณภาพชีวิต ตลอดจนมีปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม และศีลธรรม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในบทนี้จะมีเนื้อหาสาระ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ความเป็นมาของแนวคิดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
2. โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร
3. การเกิดและวิวัฒนาการของชุมชนแออัด
4. การพัฒนาชุมชนแออัด
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นมาของแนวคิดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

แนวคิดในเรื่องขยายโอกาสทางการศึกษาที่เห็นเด่นชัด เริ่มขึ้นในปีพ.ศ. 2530 ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ซึ่งมีนโยบายในการที่จะขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยกำหนดว่า "เร่งขยายมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อยกระดับการศึกษาของประชากรให้สูงขึ้น ทั้งให้เกิดความเสมอภาคในโอกาสการเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และเป็นการขยายบริการมัธยมศึกษาในพื้นที่ที่มีอัตราการเรียนต่อต่ำเป็นพิเศษ" และยังได้กำหนดเป้าหมายให้ผู้สำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อมัธยมศึกษาในระบบโรงเรียนให้ได้ร้อยละ 55 และเมื่อรวมกับเป้าหมายนักเรียนที่เรียนต่อนอกระบบโรงเรียนแล้ว จะมีอัตราการเรียนต่อประมาณร้อยละ 60 (ไพบุลย์ เดชคำภู. 2536 : 24-26)

จากที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2530 ได้มีมติเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พอสรุปได้ว่ารัฐควรขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธีไม่บังคับเนื่องจากเป็นวิธีการที่แสดงออกถึงเจตนารมณ์ของรัฐ ในอันที่จะยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้นถึงระดับที่ได้ระบุไว้บนพื้นฐานของการคง

ไว้ซึ่งสิทธิเสรีภาพของประชาชน ในการตัดสินใจส่งหรือไม่ส่งบุตรหลานของตนเข้ารับการศึกษ โดยมีแนวทางในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานในระยะเวลา 5 ปี นับตั้งแต่ประมาณ ปี 2532 นี้ - รัฐไม่ควรประกาศขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่ควรเร่งการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เร่งในรูปแบบและด้าน มาตรการต่าง ๆ ตามแนวทางปฏิบัติของวิธีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่บังคับไปก่อน เป็นเวลา 5 ปี โดยมีหลักการและมาตรการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาต่อ ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจ และอีกประการหนึ่งระหว่างช่วงระยะเวลา 5 ปี ที่ดำเนินการเร่งขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย ไม่บังคับนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของแต่ละปี พร้อมทั้งปรับปรุงการดำเนินงานและหารูปแบบการศึกษาที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กและเยาวชนทุกคนใน วยเรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 มีมติเห็นชอบในหลักการ การขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับ ออกไปอีก 3 ปี โดยประกาศใช้ในพื้นที่ที่มีความพร้อม เป็นปี ๆ ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินการโครงการนำร่องขยาย โอกาสทางการศึกษาโดยไม่บังคับเรียนต่อไปอีก 3 ปีในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ของกรมวิชาการโดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ให้ใช้งบประมาณจากที่ได้รับ ปกติ โครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับ ในปีการศึกษา 2533 มีโรงเรียน ประถมศึกษาทั่วประเทศ 219 โรงเรียน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2534 : 10)

จากการศึกษาการสัมมนาเรื่อง "การศึกษาระบบเปิด (ทั้งในระบบโรงเรียนและนอก ระบบโรงเรียน) ทางเลือกสำหรับขยายการศึกษาเพื่อปวงชน" ผู้ร่วมสัมมนาได้เสนอแนวความคิด เกี่ยวกับการขยายการศึกษาภาคบังคับออกเป็น 2 แนวคิด คือ แนวคิดสนับสนุนและแนวคิดคัดค้าน โดยที่แนวคิดสนับสนุนให้เหตุผลว่าการขยายการศึกษาให้ประชาชนมีความรู้สูงขึ้นเป็นสิ่งที่ดี มีคุณค่า โดยเฉพาะระดับมัธยมศึกษา เป็นการยกระดับความรู้ ความสามารถของประชาชนให้สูงขึ้น โดยเฉพาะความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อประกอบอาชีพทางด้านอุตสาหกรรม

เกษตรกรรมในอนาคต เป็นการขยายโอกาสให้ประชาชนได้รับการศึกษาสูงขึ้น เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้เด็กอยู่ในระบบการศึกษานานขึ้น ทำให้ได้รับความรู้เพิ่มขึ้น ดีกว่าอยู่นอกระบบการศึกษา ซึ่งไม่ได้รับการพัฒนาทางสติปัญญาและอาจถูกชักนำไปในทางที่ไม่ดี ส่วนแนวความคิดคัดค้านให้เหตุผลว่าเด็กในวัยที่จะเข้าเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นสามารถเป็นแรงงานช่วยผู้ปกครองได้ ถ้านำเด็กมาอยู่ในระบบโรงเรียนจะขาดรายได้ จากการให้บุตรหลานมาช่วยประกอบอาชีพ ประกอบกับการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา 6 ปี ในปัจจุบันยังมีปัญหาในเรื่องคุณภาพเป็นอย่างมาก การขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปเป็นการยากที่จะหวังได้ว่าคุณภาพของประชากรจะสูงขึ้น รัฐมีข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านงบประมาณ ดังนั้นเมื่อขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปจะเป็นปัญหาให้กับผู้ปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันประชาชนยังไม่พร้อมที่จะรับการลงทุน จะเกิดการสูญเปล่าได้ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2534 : 12)

ส่วนแนวความคิดที่จะจัดการศึกษา โดยขยายโอกาสทางการศึกษาให้เป็นการศึกษาภาคบังคับนั้นนักวิชาการและบุคคลที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า การศึกษาภาคบังคับกับภาวะปัญหาสังคมไทยต้องทบทวนความเข้าใจที่มีต่อการศึกษาประการหนึ่ง คือ การบังคับคน กับสิ่งที่เป็เหตุผลและภาวะที่เป็นปัญหาสังคมไทย การทำให้คนคิดเลขเก่ง เขียนหนังสือได้ อ่านหนังสือคล่อง และอยู่ในโรงเรียนมากขึ้น ไม่ใช่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่จะทำให้สังคมไทยดีขึ้นเสมอไป ไม่ควรบังคับยึดเห็ดสิ่งที่อยู่ภายนอกให้แก่คนด้วยอำนาจ (ระพี สาคริก. 2530 : 15)

ส่วนทางด้าน สมชัย วุฒิปรัชชา (2533 : 18-22) ได้กล่าวว่า "การขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นนโยบายของรัฐ เนื่องจากยังไม่มีกฏหมาย จะเรียกว่า การศึกษาภาคบังคับไม่ได้ นอกจากนั้น สุนน อมรวิวัฒน์ (2533 : 18-22) ได้กล่าวว่า " การที่คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หันมาสนใจการศึกษาที่สูงกว่าชั้นประถมปีที่ 6 อาจทำให้โครงการเด็กเล็กต่ำกว่าระดับชั้นประถม ไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ และในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มทักษะ และกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ในระดับประถม ยังต้องอยู่ไม่ควรจัดการศึกษาระดับที่สูงกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มขึ้นอีกและการเปิดสอนระดับสูงกว่าชั้นประถมปีที่ 6 จะทำให้เกิดการแย่งเด็กกับกรมสามัญ"

ความจำเป็นและเหตุผลในการขยายโอกาสทางการศึกษา

ถึงแม้รัฐบาลพยายามให้โอกาสทางการศึกษาอย่างเสมอภาค และเปิดโรงเรียนไปทั่วทุกหนทุกแห่ง แต่ยังมีปัญหาและอุปสรรค เช่น ความยากจนของประชาชน และทุนทรัพย์ การขาดกำลังคนในการจัดการศึกษาทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยตลอดมา ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาจึงเป็นประเด็นสำคัญของนักการศึกษาที่หันมาสนใจมากขึ้น เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งจะส่งผลไปยังการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องมีการวางแผนไว้ล่วงหน้า เพื่อที่จะลดปัญหาทางการศึกษา และให้โอกาสแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมไทยรวมทั้งความจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเพื่อพัฒนาประเทศ และยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน ทำให้รัฐต้องตระหนักถึงการให้การศึกษาทั้งที่อยู่ในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียนให้มากขึ้น จึงเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องช่วยส่งเสริมการแก้ปัญหาให้กับประชาชนกลุ่มผู้ด้อยโอกาสเหล่านั้นซึ่งวิถีทางที่จะทำก็คือ การขยายโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับอย่างทั่วถึง

เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องมีโครงการขยายโอกาสทางการศึกษานั้น เนื่องมาจากประเทศชาติเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วมาก ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาคาดว่าจะเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมอุตสาหกรรม และในการเปลี่ยนแปลงนี้เองที่จะกระทบกระเทือนต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยในปัจจุบันและอนาคต เพื่อเป็นการเตรียมการไม่ให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้น หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องวางแผนและโครงการที่จะพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการศึกษานับพื้นฐานที่ถือว่าเป็นการวางรากฐานการศึกษาที่สำคัญให้กับประชาชนจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยตรง ด้วยเหตุนี้ทางกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้จัดทำโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อให้ผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นอีกอย่างน้อย 3 ปี ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2536 : 1-32)

นโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาของประเทศไทย

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการเกิดขึ้นจากความพยายามของรัฐบาลในการแถลงนโยบายต่อรัฐบาล เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2534 ความว่า

รัฐเร่งรัดการส่งเสริมอนุบาลชนบทกับการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยจัดควบคู่กันไปกับการขยายการศึกษาภาคบังคับและเตรียมพื้นฐานอาชีพให้กับนักเรียนทุกระดับ เพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน ตลอดจนส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรมและวินัยของนักเรียนและคนในชาติเป็นพิเศษ โดยรัฐจะมุ่งให้ความสำคัญต่อการเร่งขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพื่อเป็นรากฐานการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปีเป็น 9 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำลังพัฒนาจากสภาพสังคมเกษตรกรรมไปสู่สภาพสังคมอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพการดำเนินชีวิตของคนไทยในปัจจุบันและอนาคต จึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาเพื่อยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงอย่างเพียงพอที่จะนำความรู้เหล่านั้นเป็นพื้นฐานในการปรับตัวให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ตามแนวความคิดหลักของกระทรวงศึกษาธิการก็คือ มุ่งพัฒนาคนให้มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ คิดอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเองได้ ลงมือทำกิจกรรมตามความสามารถของตนเองได้ โดยมีคุณธรรม จริยธรรม สามารถเลือกรับและปรับตัวให้เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และเทคโนโลยี แนวคิดประเด็นรองลงมาก็คือ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานโดยเฉพาะการประกอบอาชีพสุจริต อีสาระ เพื่อพัฒนาตนเอง ชุมชนและประเทศชาติ (พิไลวรรณ แสงขาว. 2536 : 39-40)

วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

1. เพื่อยกระดับความรู้พื้นฐานให้ประชาชน และเด็กนักเรียนผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้เรียนรู้สูงขึ้นถึงมัธยมศึกษา
2. เพื่อปูพื้นฐานการดำเนินการขยายการศึกษาภาคบังคับ 6 ปีเป็น 9 ปี
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ และมีโอกาสพัฒนาทักษะในวิชาชีพที่ตนเองถนัดและสนใจ

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร

จากแนวความคิดเดิมเรื่องการขยายโอกาสทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2536 : 2) กล่าวว่า การขยายโอกาสทางการศึกษา เริ่มมีแนวคิดเริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปีพ.ศ.2530 รัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณเป็นนายกรัฐมนตรี ก็ได้มีมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้รัฐขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานออกไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธีการไม่บังคับ ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2533 คณะรัฐมนตรีก็เห็นชอบตามข้อเสนอของ กระทรวงศึกษาธิการที่ได้เสนอให้มีการขยายการศึกษาภาคบังคับต่อไปอีก 3 ปี โดยให้ประกาศ ในท้องที่ที่มีความพร้อมเป็นปี ๆ ไป และในระหว่างการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติและ พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องให้คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินโครงการนำร่องขยาย โอกาสทางการศึกษาโดยไม่บังคับต่อไปอีก 3 ปี อีก 4 เดือนต่อมา คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ ขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา โดยมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการ

ในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2534 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินงานขยายโอกาสทางการศึกษา (โครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ) ไปยังส่วน ภูมิภาค โดยให้กระจายไปอย่างทั่วถึง

ในวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ.2535 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบและอนุมัติให้กรุงเทพมหานคร ดำเนินการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนในสังกัด โดยจัดบริการแก่นักเรียนที่ จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วให้เรียนเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี ซึ่งทางกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการเปิด โรงเรียนขยายโอกาสต่อไปทุกปี จนสิ้นสุดแผนการศึกษากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2536-2539) หลังจากนั้นอาจจะพิจารณาตามความจำเป็นและความเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร

1. เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในด้านการศึกษา
2. เพื่อช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ต้องการศึกษาต่อ แต่มี

ข้อจำกัด เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การเดินทางไปโรงเรียน อุปกรณ์การเรียน และทุนการศึกษา

3. ส่งเสริมการประกอบอาชีพตามความถนัด และความสนใจของนักเรียนให้สอดคล้องกับท้องถิ่น

นโยบายทางการศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร

การศึกษา คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้ได้ลักษณะที่พึงประสงค์ โดยกำหนดหลักในการพัฒนาไว้ 4 ด้าน ที่เรียกว่า องค์ 4 ของการศึกษา ได้แก่ การพัฒนาด้านสติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรม ความถนัดในการใช้มือ และสุขภาพอนามัย

ในการกำหนดนโยบายทางการศึกษา นอกจากจะต้องกำหนดด้วยองค์ 4 ของนักการศึกษาแล้ว ยังต้องคำนึงถึงสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ศาสนา และวัฒนธรรม

กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงทางด้านการให้การศึกษาในระดับประถมศึกษา ภาคบังคับ (ป.1-ป.6) และยังให้บริการพิเศษแก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยเพิ่มการศึกษาก่อนวัยเรียน (1ปีก่อนการศึกษาภาคบังคับ) และการศึกษาตามนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษา ม.1-ม.3 ในโรงเรียนประถมศึกษา)

ในนโยบายของกรุงเทพมหานครทางด้านการศึกษามืออยู่ทั้งหมด 12 ด้านด้วยกัน เพื่อให้ครอบคลุมภารกิจในการจัดการศึกษา เพื่อนำไปกำหนดเป็นแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้ เห็นผลได้ ประเมินผลได้ โดยคำนึงถึงความสุขของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ อันจะนำมาซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีลักษณะพึงประสงค์ ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 และแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 เพื่อให้ผู้ศึกษาและปฏิบัติ นโยบาย 12 ข้อมาดำเนินงาน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้ คือ (สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2536 : 1-4)

1. ด้านปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม

- เร่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา สังกัด

กรุงเทพมหานคร

2. ด้านวิชาการ

- เร่งพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

3. ด้านโภชนาการ

- ส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้รับอาหารที่มีคุณภาพ ถูกหลักโภชนาการอย่างทั่วถึง เพียงพอ และมีวินัยในการรับประทานอาหาร

4. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

- ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยเน้นทางด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ และอาชีพท้องถิ่น

5. ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

- ปลุกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่นักเรียน

6. ด้านอาคารสถานที่

- เร่งปรับปรุงสภาพอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนให้สวยงาม สะอาด งดงาม มีบรรยากาศวิชาการ

7. ด้านสวัสดิการครูและบุคลากร

- ปรับปรุงสวัสดิการที่เหมาะสมแก่ครู ภารโรง เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจ และความภาคภูมิใจในวิชาชีพ

8. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน

- เสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้าน ชุมชน และสังคมให้แน่นแฟ้นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

9. ด้านการขยายโอกาสทางการศึกษา

- ส่งเสริมและสนับสนุนการขยายโอกาสทางการศึกษา

10. ด้านการบริหารบุคคล

- ปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารงานบุคคล

11. ด้านส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

- เร่งส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

12. ด้านบริการประชาชน

- จัดบริการทางการศึกษาแก่ประชาชนผู้ด้อยโอกาส

จากแนวนโยบายทั้ง 12 ข้อนี้ จะสังเกตได้ว่า การให้การศึกษาและบริการของ กรุงเทพมหานคร ครอบคลุมงานทางการศึกษา ด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล และงานส่งเสริมพัฒนากรุงเทพมหานคร ในนโยบายการศึกษาทั้ง 12 ข้อ จะมีข้อ 9 และข้อ 12 ที่ได้กำหนดนโยบายส่งเสริมด้านการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่นักเรียนทุกคน และสนับสนุนส่งเสริมผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา ทั้งในชุมชนแออัดในเมืองและชานเมืองให้ได้มีโอกาสเสมอภาคเท่าเทียมกันในการศึกษา ซึ่งในที่นี้จะขอขยายความในข้อ 9 และ ข้อ 12 ตามนโยบายการศึกษา กรุงเทพมหานคร ดังนี้คือ

ข้อ 9 นโยบายด้านการขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร จะดำเนินงานดังนี้

9.1 ขยายการเปิดสอนชั้นเด็กเล็กก่อนวัยเรียนให้ครอบคลุมทุกโรงเรียน

9.2 เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษากันพื้นฐานตามความพร้อมและความต้องการของท้องถิ่น โดยเน้นบริการแก่ผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา

9.3 สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และอาคารสถานที่ ทั้งในโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นเด็กเล็ก และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการ

9.4 เร่งพัฒนาครูผู้สอนชั้นเด็กเล็กและครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาส

9.5 ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนเปิดสอนวิชาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

9.6 ตรวจสอบคุณภาพทางการศึกษา และเร่งพัฒนาโรงเรียนที่เปิดสอนชั้นเด็กเล็ก และโรงเรียนขยายโอกาสให้ได้มาตรฐานทางวิชาการ

9.7 ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อนำผลไปแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาเทคนิควิธีสอน

ส่วนในนโยบายข้อ 12 มุ่งเน้นการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส เช่น นักเรียนที่ยากจน นักเรียนที่มีครอบครัวเป็นแรงงานก่อสร้าง เด็กที่ขาดหลักฐานการสมัครเรียน เด็กในชุมชนแออัด และนักเรียนที่ขาดโอกาสในการศึกษาต่อ เป็นต้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

12. การจัดบริการทางการศึกษาแก่ประชาชนผู้ด้อยโอกาส

12.1 ขยายการศึกษาเพื่อเด็กเร่ร่อน เด็กในชุมชนแออัด เด็กคนงานก่อสร้าง และเด็กที่ติดตามผู้ปกครอง ให้ได้เข้าเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครได้

12.2 รับเด็กนักเรียนที่ขาดหลักฐานในการเข้าเรียน พยายามติดตามการมีหลักฐานของนักเรียน ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา

12.3 จัดทำใบรับรองการศึกษาแก่เด็กที่ขาดหลักฐานเพื่อแสดงว่า เด็กได้รับการศึกษาในโรงเรียน

12.4 ประชาสัมพันธ์การให้บริการการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส ต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสื่อมวลชน

12.5 ส่งเคราะห์แก่เด็กนักเรียนที่ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน เครื่องแบบนักเรียน ทุนอาหารกลางวัน ตลอดจนทุนการศึกษา

รูปแบบและวิธีดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร มีรูปแบบการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2536 : 3)

1. การจัดให้เปล่า คือ ผู้เรียนไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน การดำเนินงานจะใช้งบประมาณของรัฐ และงบประมาณของกรุงเทพมหานครสมทบ

2. จัดระบบการศึกษาขยายต่อจากโรงเรียนประถมศึกษาเดิมที่มีอยู่ และต่อไปในอนาคต อาจดำเนินการเป็นโรงเรียนมัธยมโดยเฉพาะได้

3. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น กรมสามัญกระทรวงศึกษาธิการ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เลือกกลุ่มวิชาการทำงานและอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและแรงงานของท้องถิ่น

4. ระยะเวลาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา กรุงเทพมหานคร

4.1 ปีการศึกษา 2535 เริ่มดำเนินการ 4 โรงเรียน (เป็นโรงเรียนนำร่อง)

4.2 ปีการศึกษา 2536 ขยายโรงเรียนเพิ่มอีก 12 โรงเรียนเป็น 16 โรงเรียน

4.3 ปีการศึกษา 2537-2539 ขยายโรงเรียนเพิ่มถึงปีละ 15 โรงเรียน

การดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ตั้งแต่เริ่มสถาปนาในปี 2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 โดยรับโอนการจัดการศึกษาจากเทศบาลนครหลวงและองค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี (สำนักการศึกษา. 2536 :1) ปัจจุบันสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบทางการศึกษาทั้งหมดในกรุงเทพมหานครซึ่งมีอยู่ 427 โรงเรียน เป็นโรงเรียนประถมศึกษาภาคบังคับ 411 โรงเรียนและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 16 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2537 ส่วนในเรื่องของการดำเนินโครงการขยายโอกาสทางการศึกษากทม. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้มอบหมายงานให้สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร รับผิดชอบโดยตรง และแบ่งงานลงไปเป็นขั้นตอน ดังนี้คือ

การแบ่งงานระดับสำนักการศึกษา

1. ตั้งคณะกรรมการการคัดเลือกโรงเรียนที่ขอเปิดเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และเสนอต่อกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อดำเนินการให้คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ
2. พิจารณาจัดหลักสูตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น
3. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานงบประมาณ กระทรวงมหาดไทย ฯลฯ รวมถึงการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตร การฝึกอบรม เป็นต้น
4. ดำเนินการเรื่องงบประมาณ โดยขอตั้งงบประมาณประจำปีไปยังสำนักงานงบประมาณ และขอรับเงินสนับสนุนจากกรุงเทพมหานคร ในส่วนที่ไม่เพียงพอ

5. จัดหาเอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร คู่มือครู แบบเรียน สื่อการเรียน การสอน และวัสดุครุภัณฑ์ ฯลฯ

6. จัดอัตรากำลังครูโดยจ้างครูชั่วคราว เพื่อปฏิบัติหน้าที่สอนห้องละ 2 อัตราต่อจำนวน นักเรียนห้องละ 40 คน โดยให้สำนักงานเขตและผู้บริหารโรงเรียนเป็นคณะกรรมการสรรหาครู เพื่อจ้างเป็นลูกจ้างชั่วคราว ตำแหน่งครู ในแต่ละสาขาวิชาเอกตามที่โรงเรียนต้องการ

7. จัดประชุมอบรม สัมมนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจแนวทางการ ดำเนินงานตามโครงการ ตลอดจนถึงแนวการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และแนวการวัดผลประเมินผล ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีประสิทธิภาพ

8. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้โรงเรียน สำนักงานเขต ประชาชน และสื่อมวลชน ให้ทราบอย่างทั่วถึง

9. นิเทศ ติดตาม สรุปและประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะ ๆ

10. รายงานความก้าวหน้า สรุปผลการดำเนินงานให้ผู้บริหารการศึกษากรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ

การจัดกระบวนการเรียนการสอนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษากรุงเทพมหานคร

ทางสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานครได้กำหนดหลักเกณฑ์การเรียนการสอนเหมือนกับ ที่ทางกระทรวงศึกษาธิการจัด เพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกัน กล่าวคือ การจัดการเรียนการสอน เป็นไปตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จะมีต่าง กัตรงวิชาเลือกเสรี กับกิจกรรม ซึ่งถ้าเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ จะเน้นวิชา เลือกเสรีเป็นวิชาสามัญได้ ถ้านักเรียนต้องการ และได้คะแนนวิชานั้นสูง แต่ถ้าเป็นโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร วิชาเลือกเสรีและกิจกรรมจะใช้วิชาชีฟแทน อันเนื่องมาจากสภาพท้องถิ่นและสภาพทางบ้านของนักเรียน เพราะฉะนั้นโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา กรุงเทพมหานครจึงเน้นไปสู่การฝึกวิชาชีฟ เมื่อนักเรียนจบการศึกษาแล้วสามารถ นำความรู้ ไปประกอบอาชีพได้ทันที ตามนโยบายการศึกษา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2536-2539) ข้อที่ 12(5) ที่ว่า "เร่งพัฒนา ส่งเสริมให้โรงเรียนเปิดสอนวิชาชีฟที่สอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่น" (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2536 : 6-7)

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ได้ใช้หลักสูตรเดียวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา คือ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้ (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร. 2536 : 34-36)

หลักการ

1. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนค้นพบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเอง
2. เป็นการศึกษาทั่วไป เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการประกอบสัมมาชีพหรือการศึกษาต่อ
3. เป็นการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ

จุดหมาย

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาต่อ ให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตน ในฐานะเป็นพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาชีพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มีนิสัยในการปรับปรุงงานตนเองและสังคม เสริมสร้างอนามัยชุมชนและครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม

ในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะต้องมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญและทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการต่าง ๆ
2. สามารถปฏิบัติตนในการรักษาและเสริมสร้างสุขภาพอนามัยของตนเองและชุมชน
3. สามารถวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และเลือกแนวทางแก้ปัญหาให้สอดคล้องกับ

ข้อจำกัดต่าง ๆ

4. มีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นตามความสามารถของตน

รูปแบบการนำหลักสูตรมาใช้

หลักสูตรนี้มีส่วนเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนอยู่หลายประการ

1. เน้นให้ผู้เรียนเลือกตามความถนัด ความสนใจในการนำหลักสูตรมาใช้ในโรงเรียน
ชนบท จึงควรจัดวิชาเลือกเสรี เพื่อเน้นการเรียนวิชาชีพ ซึ่งมีรูปแบบการจัดดำเนินการได้ดังนี้

รูปแบบที่ 1 จัดให้เรียนเน้นวิชาการมากกว่าวิชาชีพ สอนผู้เรียนที่มีความสามารถ
ในเชิงวิชาการ

รูปแบบที่ 2 จัดให้เน้นวิชาชีพมากกว่าวิชาการ เหมาะสำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียน
ปานกลางหรือค่อนข้างต่ำ และมีความประสงค์จะศึกษาต่อด้านวิชาชีพ

อย่างไรก็ตาม รูปแบบทั้งสองรูปแบบสามารถโอนผลการเรียนและเปลี่ยนสายการเรียน
ได้ โดยผู้เรียนแต่ละสายอาจจะต้องเรียนวิชาเพิ่มเติมที่แต่ละสายเน้นให้มีความต่อเนื่องกันในระบบ

2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกวิชาเรียนจากหลักสูตรอื่น ๆ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ
อนุมัติแล้วได้ และสามารถนำผลการเรียนจากหลักสูตรอื่นมาขอเทียบโอนผลการเรียนได้ เช่น
หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปอ.)
และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพิเศษ (ปวช.พิเศษ) เป็นต้น

การเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นงานที่มีกระบวนการซับซ้อน ย่อมเกิดปัญหาในทุกขั้นตอน
ตั้งแต่การวางแผน การยกร่าง ตลอดจนถึงการนำหลักสูตรไปใช้ย่อมมีปัญหามากมาย โดยเฉพาะ
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เป็นหลักสูตรที่
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้นำไปใช้ทำการสอนในปัจจุบันความคาดหวังของหลักสูตร
ปรับปรุง กรมวิชาการคาดหวังว่าเมื่อได้ใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุงใหม่แล้ว ผลดีที่น่าจะบังเกิดคือ

1. ผู้บริหารสถานศึกษารวมทั้งครู อาจารย์สามารถมองเห็นและตระหนักในจุดหมาย
วัตถุประสงค์ชัดเจนขึ้น

2. เปิดโอกาสและส่งเสริมให้ครู อาจารย์ใช้กระบวนการเรียนการสอนเน้นให้เด็ก
คิด ให้เด็กทำมากขึ้น

3. ให้นักเรียนได้เรียนในสภาพจริง ชีวติจริง ตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมมากขึ้น
4. นักเรียนสามารถนำประสบการณ์ไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาชีวิต สังคม และเศรษฐกิจ
5. นักเรียนมีประสบการณ์พื้นฐาน รวมทั้งมีทักษะ ประสบการณ์เพื่อความเป็นเลิศด้วย
6. นักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาส่วนตัว โรงเรียน ชุมชนตามวิถีภาวะและความสามารถ
7. นักเรียนได้รับการส่งเสริมเพื่อมุ่งอาชีพ
8. แผนโครงการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และตลาดแรงงานได้รับการตอบสนอง

ความเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมไม่มากนัก จำนวนคาบการเรียนสัปดาห์หนึ่งกำหนดไว้ 35 คาบ เช่นเดิม แต่แบ่งเป็นการเรียนการสอน 30 คาบ โดยในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 แบ่งเป็นวิชาบังคับแกน 14 คาบ วิชาบังคับเลือก 6 คาบ และวิชาเลือกเสรี 10 คาบ ส่วนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบ่งเป็นวิชาบังคับแกน 11 คาบ วิชาบังคับเลือก 6 คาบ และวิชาเลือกเสรี 13 คาบ ส่วนอีก 5 คาบ เป็นกิจกรรมโดยแบ่งเป็นกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี หรือสวาทาชาด หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ 1 คาบ กิจกรรมตามระเบียบกระทรวง 1 คาบ

การเกิดและวิวัฒนาการของชุมชนแออัด

ชุมชนแออัดหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "สลัม" เกิดจากการที่ชาวชนบทยากจนในต่างจังหวัดเข้ามาทำมาหากินในเมืองใหญ่ ๆ ดังเช่น กรุงเทพมหานครแล้วมาสร้างบ้านเรือนอยู่อาศัยชั่วคราวด้วยวัสดุที่ไม่ถาวร ด้วยคิดว่าจะมาสร้างหลักฐานลงชั่วคราว เมื่อมีรายได้ดีขึ้นแล้วก็จะอพยพกลับไปบ้านเกิดเมืองนอนของตน แต่สภาพการณ์ไม่เป็นเช่นนั้น โดยส่วนใหญ่เมื่อมีรายได้ขึ้นก็พยายามตั้งรกรากอยู่ในชุมชนนั้น และขยายลูกหลานของตนออกมามากมาย บางราย

ก็ชวนญาติพี่น้องมาทำงานร่วมกัน จึงทำให้สภาพที่อยู่อย่างจำกัด ต้องอยู่กันอย่างแออัดยัดเยียด การถ่ายเทอากาศก็ไม่บริสุทธิ์ เป็นที่มาของโรคภัยไข้เจ็บ อุบัติภัย อัคคีภัย ซึ่งมีผลกระทบต่อที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อม และสภาพทางสังคมของชุมชน

เงื่อนไขที่ก่อให้เกิดชุมชนแออัด

1. การรวมศูนย์ความเจริญอยู่ในกรุงเทพมหานคร ก่อให้เกิดปัจจัยดึงดูดชาวชนบทเข้ามาสู่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเกิดขึ้นมานานตั้งแต่สมัยปกครองด้วยระบบสมบูรณาญาสิทธิราช เป็นต้นมา และนโยบายของรัฐ แต่ละสมัยก็ยึดหลักการทำนุบำรุงเมืองหลวงเป็นหลักใหญ่ และการเปลี่ยนแปลงของกรุงเทพมหานคร ต้องอาศัยฐานทางเศรษฐกิจ การเมืองเป็นสำคัญ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันซึ่งพอจะสรุปได้ว่า

1.1 การพัฒนาอุตสาหกรรม จากกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงปัจจุบันนี้

ขยายตัวไปยังปริมณฑล อันก่อให้เกิดการขยายตัวของเมืองหลวง และชุมชนมากยิ่งขึ้นตามลำดับ

1.2 การพัฒนาภาคธุรกิจการค้า เช่น การส่งสินค้าเข้าและออก ก็ทำให้มีการจ้าง

แรงงานขึ้นต่ำมาเป็นกรรมกรแบกหามในท่าเรือกรุงเทพ และย่านธุรกิจ เช่น เยาวราช สีลม ซึ่งมีธุรกิจการค้าที่เติบโตรวดเร็วมาก ยังต้องอาศัยแรงงานมาช่วยเป็นลูกมือ ลูกจ้างขายของ หน้าร้าน ลูกจ้างร้านอาหาร ตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่

1.3 การขยายตัวของสาธารณูปโภค รวมถึงกิจกรรมบริการต่าง ๆ ก็มีส่วนทำให้

ประชากรทั้งในเมืองและชนบท อพยพเข้ามาหาแหล่งงานที่มีความพร้อมด้านปัจจัยสี่ สาธารณูปโภค น้ำ ไฟฟ้า และการคมนาคม

ความสำคัญทั้งสามประการมีศักยภาพสูงในการดึงดูดแรงงานในประเทศไทยไปสู่กิจกรรมแรงงานในส่วนต่าง ๆ อีกมากมายหลายชนิด ทั้งภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม

2. การเพิ่มของประชากรในชุมชนแออัด จากการศึกษาระยะหลังปีพ.ศ. 2517 พบว่า

ประชากรที่ย้ายถิ่นฐานจากต่างจังหวัดมีส่วนต่ำกว่าการเพิ่มของประชากรตามธรรมชาติที่เกิดขึ้นในแหล่งชุมชนแออัดเอง อันเนื่องมาจากการตั้งถิ่นฐานแล้วไม่กลับบ้านเกิดของตน เป็น การตั้งรกรากที่ถาวรแตกลูกหลานในชุมชนแออัดนั่นเอง

3. การสร้างบ้านเรือนด้วยวัสดุชั่วคราวอย่างง่าย ๆ เป็นวัสดุพื้นบ้านไม่ถาวรในพื้นที่จำกัด เช่น แก้วริมคลอง ย่านธุรกิจอุตสาหกรรม และในที่ดินที่ปล่อยรกร้างก็จะทำให้สภาพที่อยู่ทรุดโทรมลงทุกวัน เนื่องจากขาดการวางแผนและการจัดการที่ดี (โสภณ พรโชคชัย.2528 : 16-20)

สภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวชุมชนแออัด

สภาพชุมชนแออัดในกรุงเทพมหานคร เมื่อปีพ.ศ.2531 สํารวจแล้วว่ามีถึง 1,050 แห่ง มีประชากร 1.5 ล้านคน คิดเป็น 1 ใน 5 ของประชากรในกรุงเทพมหานคร (สมพงษ์ พัดบุญ. 2534 : 3-5) ปัจจุบันคนจนเหล่านี้ อยู่กระจัดกระจายทั่วกรุงเทพมหานคร เช่น ริมคลอง ใต้สะพาน ที่รกร้าง ริมทางรถไฟ สภาพที่อยู่อาศัยโดยทั่วไปอยู่ในสภาพเสื่อมโทรมขาดการพัฒนา ปัญหาสังคมจึงตามมา บุคคลภายนอกจึงมองชุมชนแออัดไปในทางลบ และในแง่บวกของชุมชนแออัดก็คือน่าอยู่อาศัยราคาถูก อยู่ใกล้แหล่งงาน อยู่ในกลุ่มญาติพี่น้องของตน และเพื่อนฝูง มีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ที่ใกล้เคียงกัน อีกประการหนึ่งที่สำคัญ ก็คือ ชาวชุมชนแออัดเป็นผู้ใช้แรงงาน จึงเป็นบุคคลกลุ่มใหญ่ที่สุดที่รับใช้เศรษฐกิจแบบเมือง ดังเช่น กรุงเทพมหานคร จึงทำให้เศรษฐกิจหมุนเวียนได้เป็นอย่างดีในชุมชนแออัด ซึ่งก็เป็นทางออกทางหนึ่งที่ทำให้อาชญากรรม ยาเสพติด อบายมุขลดลงได้

ถึงแม้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในกรุงเทพมหานครจะดีมากและรวดเร็ว แต่ก็ทำให้กรุงเทพมหานครเกิดปัญหามากมาย เช่น ปัญหาที่อยู่อาศัย การขาดรายได้ที่แน่นอน และปัญหาไร้รัฐ

คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร แต่งตั้งขึ้นตามระเบียบคณะกรรมการการศึกษา พ.ศ.2532 โดยแต่งตั้งขึ้นเพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือ กิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้ก้าวหน้า นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือหน่วยงานราชการ และเอกชน เพื่อให้

โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หรือส่วนราชการในท้องถิ่นนั้น ๆ

ระเบียบคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (ราชกิจจานุเบกษา.
2532 : 536-540) มีสาระสำคัญดังนี้คือ

1. ให้คณะกรรมการการศึกษาตั้งแต่ 5 คนขึ้นไปแต่ไม่เกิน 30 คน
2. ให้คณะกรรมการการศึกษาคัดเลือกประธานและรองประธานโดยให้ผู้บริหารโรงเรียนเป็นกรรมการและเลขานุการและให้ผู้บริหารโรงเรียนมีสิทธิ์เลือกครูอีก 1 คนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ
3. ให้ผู้อำนวยการเขตพิจารณาแต่งตั้งแล้วแจ้งให้ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาทราบ
4. กรรมการการศึกษาจะต้องจัดประชุมปีละ 2 ครั้งมีกรรมการประชุมไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 จึงถือว่าครบองค์ประชุม
5. คณะกรรมการการศึกษามีหน้าที่ให้คำปรึกษา สนับสนุน ช่วยเหลือและประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และหน่วยงานราชการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาโรงเรียนและท้องถิ่นนั้น ๆ ให้เจริญ
6. คณะกรรมการการศึกษาคควรเลือกจากผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ข้าราชการ พ่อค้า ผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่า
7. คณะกรรมการการศึกษายู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี

คณะกรรมการชุมชน ตามระเบียบกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2534

คณะกรรมการชุมชน ตามระเบียบกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2534 นี้ ได้มาจากการเลือกตั้ง โดยมีหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในชุมชนเพื่อทำหน้าที่ประสานงาน ช่วยเหลือ สนับสนุน ส่งเสริม กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนของตนให้ก้าวหน้ารวมถึงการให้คำปรึกษา แก่ปัญหาของชาวชุมชน ระหว่างหน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนในท้องถิ่นนั้น ๆ (สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร. 2534 : 1-8)

ระเบียบคณะกรรมการชุมชนในกรุงเทพมหานคร (2534. 1-8) มีสาระสำคัญดังนี้คือ

1. กรรมการในชุมชนได้มาจากการเลือกตั้งอย่างน้อยชุมชนละ 7 คนแต่ไม่เกิน 25 คน
2. กรรมการชุมชนผู้มีสิทธิ์สมัครรับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้คือ

- 2.1 มีสัญชาติไทย
- 2.2 มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
- 2.3 มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในชุมชนนั้นไม่น้อยกว่า 180 วัน
- 2.4 เป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพสุจริตไม่เป็นภัยต่อสังคม
- 2.5 ไม่ติดอาชญากรรม ไม่วิกลจริตจิตฟั่นเฟือน
- 2.6 ไม่หูหนวก เป็นใบ้ ซึ่งไม่สามารถอ่าน เขียนหนังสือได้
- 2.7 ไม่เป็นภิกษุสามเณร หรือนักบวช
- 2.8 ไม่เคยถูกคำพิพากษาโดยหมายศาลให้สั่งจำคุกหรือคุมขังไว้แต่ความผิดโดยประมาท
3. ผู้อำนวยความสะดวกเป็นผู้แต่งตั้งถอดถอนกรรมการชุมชนและเสนอให้ผู้ว่าราชการทราบ
4. คณะกรรมการชุมชนมีหน้าที่ดังต่อไปนี้คือ
 - 4.1 ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
 - 4.2 ประสานงานกับหน่วยราชการ องค์การและหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - 4.3 พัฒนาชุมชนด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและระดมทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 - 4.4 ส่งเสริมวัฒนธรรม ศีลธรรมและประเพณีอันดีงาม
5. ให้นักพัฒนาชุมชนและเจ้าหน้าที่เขตที่ผู้อำนวยความสะดวกแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการชุมชน

การพัฒนาชุมชนแออัด

เดนนิส เอ กูลเล็ต (Denis A.Goulet. 1968 : 299-300) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนา คือ วิธีการอย่างหนึ่งที่ทำให้มนุษย์มีการดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข โดยจะต้องมีการหาปัจจัยต่าง ๆ เพิ่มขึ้นในเชิงปริมาณและคุณภาพทางวัตถุที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิต ตลอดจนการมีชีวิตที่มีอิสระเสรีภาพ ในการดำเนินชีวิต

ชิววัน นิเจนตร (2528 : 14) ให้ความหมายของชุมชนว่า ชุมชนเป็นสังคมประเภทหนึ่ง อาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกัน มีสถาบันทางสังคมที่สามารถสนองความต้องการพื้นฐานของสมาชิกส่วนใหญ่ได้โดยทั่วไปในชุมชนเดียวกัน ซึ่งมักมีผลประโยชน์ร่วมกัน มีความรู้สึกนึกคิด มีประวัติความเป็นมา และสภาพความเป็นอยู่คล้ายกัน

กล่าวโดยสรุป ชุมชนแออัด คือ กลุ่มของประชาชนที่อาศัยอยู่ร่วมกัน อยู่ในอาณาเขตเดียวกัน มีความรู้สึกผูกพันทางเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี การดำรงชีวิตมีแนวทางคล้ายคลึงกัน และคนกลุ่มนี้จะอาศัยอยู่รวมกันอย่างหนาแน่น แออัด ซึ่งขาดการดูแลและการจัดการอย่างมีระเบียบแบบแผนที่ดีทางสังคม

ลักษณะสำคัญของการพัฒนาชุมชน มีดังนี้คือ (ชิววัน นิเจนตร. 2528 : 33-34)

1. มีลักษณะของการช่วยเหลือตนเองของคนในชุมชน โดยมีความคิดริเริ่มด้านแรงงาน วัสดุ ทรัพย์สิน เพื่อพัฒนาชุมชน
2. มีลักษณะเปลี่ยนแปลงที่มีดุลยภาพระหว่างวัตถุและจิตใจที่ไม่ขัดแย้งกัน โดยให้คนในชุมชนนั้นสามารถดำรงชีวิตอย่างมั่นคง

จากความหมายของ"การพัฒนาชุมชน" ดังที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า การพัฒนาชุมชนก็คือ กระบวนการหรือวิธีการต่าง ๆ ที่มุ่งปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ สภาพการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านการศึกษา วัฒนธรรม ประเพณี สาธารณสุข สิ่งแวดล้อม และวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีโดยอาศัยความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนนั้นเป็นอย่างดี

หลักสำคัญของการพัฒนาชุมชนให้ประสบผลสำเร็จต้องรู้จักใช้บริการของรัฐอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะต้องไม่ลืมการพัฒนาประชากรควบคู่กับการพัฒนาด้านอื่น ๆ ด้วย ดังนั้นหลักสำคัญในการพัฒนาคน ก็คือ ต้องให้ประชาชนได้รับการศึกษาให้เขาสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง และให้สังคมที่ตนเองอยู่นั้นมีส่วนร่วมต่อการพัฒนา

ความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

จากแนวความคิดพื้นฐานที่ยอมรับว่า การศึกษาของเด็กมิได้จำกัดอยู่แต่ภายในกำแพง

โรงเรียนแต่เด็กได้เรียนรู้ะไรบางอย่างอยู่ตลอดเวลาทั้งขณะที่อยู่บ้านและตามที่แตกต่างกัน ในชุมชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนที่จะต้องออกไปเกี่ยวข้องกับชุมชน และเชื่อเชิญเข้ามาสู่โรงเรียนด้วยเหตุผลสำคัญ 5 ประการ (กิตติมา ปรีดีติลล. 2532 : 338) คือ

1. โรงเรียนเป็นแหล่งเลือกสรรคนให้ชุมชน เนื่องจากโรงเรียนตั้งขึ้นตามความต้องการของชุมชน โรงเรียนจึงมีหน้าที่พัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถที่จะออกไปสู่ชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. โรงเรียนเป็นแหล่งพัฒนาคนให้ชุมชน โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงคนที่มาจากครอบครัวต่าง ๆ หล่อหลอมพฤติกรรมเด็กให้เป็นไปตามความต้องการของชุมชน
3. โรงเรียนเป็นแหล่งรวมศาสตร์สาขาดังต่าง ๆ โรงเรียนเตรียมพร้อมที่จะจัดสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่าให้นักเรียนที่จะไปเป็นสมาชิกของชุมชน โรงเรียนเป็นที่รวมครูหรือผู้มีความรู้ความสามารถเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ชุมชน
4. โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม วัฒนธรรมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ทั้งชุมชนและโรงเรียนมีหน้าที่ฟื้นฟูแก่เยาวชนของชุมชน เพื่อให้เยาวชนเหล่านั้นเข้าใจความเป็นมาของวัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ ด้วย
5. โรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชน โรงเรียนนับเป็นสมบัติของส่วนรวมในชุมชน มีอาคารและบริเวณพอที่จะเป็นที่ประชุมหรือประกอบพิธีต่าง ๆ ได้ บางชุมชนใช้โรงเรียนเป็นสถานที่ประกอบการเกี่ยวข้องกับศาสนาด้วย
6. โรงเรียนและชุมชนมีจุดหมายเดียวกัน คือมีจุดหมายพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ และสามารถจัดชุมชนและดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างเป็นปกติสุข

ความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความมุ่งหมายดังนี้ (กิตติมา ปรีดีติลล.

1. เพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะสัมพันธภาพจะเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มาร่วมกันปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้บรรลุจุดหมายอันเดียวกันตามที่กำหนดไว้
2. เพื่อสร้างเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของให้แก่ชุมชน เนื่องจากโรงเรียนเป็นสาธารณสมบัติที่ชุมชนเป็นเจ้าของอยู่แล้ว หากแต่มอบหมายให้คณะครูเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งมีครูใหญ่เป็นหัวหน้า
3. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน กิจการต่าง ๆ โรงเรียน อาจแบ่งเป็นหลายประเภท เช่น การกำหนดความมุ่งหมายและนโยบาย กิจการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน กิจการเกี่ยวกับการพัฒนาอาคารสถานที่ ตลอดจนการพัฒนาด้านวิชาการ เช่น หลักสูตร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ในอันที่จะพัฒนาบุตรหลานของเขา
4. เพื่อฟื้นฟูและรักษาวัฒนธรรมของชุมชน ในชุมชนมีวัฒนธรรมประจำอยู่มากมายทั้งที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนา วัฒนธรรมเหล่านี้เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ความดีของชุมชน เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นศูนย์รวมทางจิตใจและเป็นสัญลักษณ์ของชุมชนและชุมชนจะรักษาและหวงแหนอย่างยิ่ง หากโรงเรียนทำการฟื้นฟูและถ่ายทอดให้แก่เยาวชน ชุมชนจะให้ความร่วมมือทุกประการเพราะชุมชนมองเห็นว่าโรงเรียนกระทำการเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง
5. เพื่อสร้างความกลมกลืนระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นที่ยอมรับว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานของชุมชนดำเนินการพัฒนาคนสำหรับชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจึงมีการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันในทุกกรณี

บทบาทของโรงเรียนที่มีต่อชุมชน

โดยทั่วไปแล้วบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนนั้นมีหน้าที่หลักคือ ให้การศึกษาแก่เยาวชน แต่หากพิจารณาถึงบทบาทของโรงเรียนในฐานะที่โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนแล้ว โรงเรียนจึงต้องมีบทบาทและหน้าที่ต่อชุมชนทั้งในด้านเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงสู่ชุมชนและเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนด้วยอีกด้านหนึ่ง ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น โรงเรียนควร

จะมีบทบาทดังต่อไปนี้ (กิตติมา ปรีดีฉลก. 2532 : 241-242)

1. นำการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ชุมชน โรงเรียนในฐานะเป็นสถาบันทางการศึกษา ควรจะเป็นผู้นำความรู้ที่แปลกใหม่ และสามารถทำให้สภาพความเป็นอยู่ของชุมชนดีขึ้น เข้าสู่ชุมชน โดยอาจจะทำได้โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น นักเรียน สมาคมครูผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงนี้อาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น เช่น การปรับปรุงวิธีการประกอบอาชีพให้ดีขึ้น การศึกษาอาชีพใหม่ ๆ ของชุมชนอื่น
2. เป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้เป็นแหล่ง สำหรับการศึกษาค้นคว้าวิชาการและวิชาชีพ และถ้าหากจำเป็น โรงเรียนควรจัดเครื่องใช้ที่ จำเป็นสำหรับให้ความรู้แก่ชุมชนไว้ด้วย
3. เป็นศูนย์พัฒนาชุมชน ในการพัฒนาชุมชนนั้น รัฐไม่สามารถจะจัดหน่วยงานพัฒนาชุมชน ให้ครบทุกตำบล หมู่บ้าน โรงเรียนซึ่งมีความพร้อมอยู่แล้วทั้งในด้านสถานที่และบุคลากร ควรจะทำหน้าที่เป็นศูนย์หรือผู้ประสานงานระหว่างชุมชนระหว่างชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ของชุมชน เช่น ด้านการอาชีพ อนามัย การสหกรณ์ เป็นต้น
4. เป็นแหล่งส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม หน้าที่หนึ่งของโรงเรียนคือ การส่งเสริม และถ่ายทอดวัฒนธรรม ดังนั้นโรงเรียนจึงควรจะได้ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่นี้ อาจจะโดยการ อำนวยความสะดวก หรือเป็นตัวกลางในการรวบรวม ประมวลหรือจัดงานเกี่ยวกับประเพณีหรือ วัฒนธรรมของชุมชนอื่น
5. เป็นศูนย์การดำเนินงานของทางราชการ โรงเรียนที่กระจายอยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นจำนวนมากในระยะที่ผ่านมาจะประสบกับปัญหาเรื่องจำนวนนักเรียนลดลงทำให้อาคารเรียน ว่างลง หากปล่อยไว้จะทำให้เกิดการสูญเปล่า ดังนั้นเพื่อให้การใช้อาคารเหล่านี้เป็นประโยชน์ แก่ชุมชน ควรจะได้ใช้ให้เป็นที่ทำงานของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง เช่น เป็นที่ทำการของอนามัยตำบล เกษตรตำบล เป็นต้น ดังนั้นโรงเรียนในอนาคตจึงอาจจะมี หน่วยงานอื่นตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกันหลายหน่วยงานก็ได้
6. เป็นสถานฝึกอาชีพ บทบาทนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกันเป็นแหล่งวิทยาการแต่นั่นหนัก เฉพาะงานอาชีพที่เห็นว่าเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นแต่เพียงอย่างเดียว โดยการฝึกอาชีพนั่น

ควรเป็นการฝึกที่มีระยะเวลาไม่นานนัก

ดังที่วิไล ตั้งจิตรสมคิด (2528 : 15) ได้กล่าวว่า โรงเรียนเป็นแหล่งที่จะช่วยจัดการศึกษาและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนได้ตลอดชีวิต โดยเป้าหมายต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง สังคมและอาชีพ ด้วยเหตุนี้นโยบายการจัดการศึกษาของรัฐจึงต้องพยายามจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชนและเปิดโอกาสให้ชนทุกชั้นมีสิทธิและความเสมอภาคแก่ประชาชนทุกคนให้ได้รับการศึกษาโดยเท่าเทียมกัน

ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชน คำน ขาวหนู (2527 : 61-62) ได้กล่าวว่า โรงเรียนควรจะดำเนินการสร้างสัมพันธ์กับชุมชนโดยปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นแหล่งบริการในทุก ๆ ด้าน ต้องแนะนำเชิญชวนผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และประชาชน มาเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนการเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและวางแผนการดำเนินงาน ส่วนประการสุดท้ายที่จะขาดมิได้ ก็คือ โรงเรียนจะต้องมีความเข้าใจวัฒนธรรมของชุมชนของตนเองได้เป็นอย่างดี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชวีช กันโตภาส (2521 : 85-88) ได้ศึกษาบทบาทของโรงเรียนชุมชนในประเทศไทยต่อการพัฒนาชุมชน เขตการศึกษา 12 พบว่า โรงเรียนชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนให้เจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองเป็นอย่างดี โดยมีครูและคณะกรรมการโรงเรียนเป็นกลจักรสำคัญที่ทำให้ชุมชนเกิดความก้าวหน้าและเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เกี่ยวกับบทบาทการดำเนินงานนั้นส่วนใหญ่ไม่มีความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเองอย่างดีพอ นอกจากนี้การปฏิบัติงานในโรงเรียนมีอุปสรรคเกี่ยวกับการขาดความช่วยเหลือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ขาดความสามัคคีระหว่างผู้ดำเนินการ ขาดความรู้ในการดำเนินการ การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าถึงงานยังไม่ดีพอ และไม่มีการติดตามผลงานที่ปฏิบัติไปแล้ว และที่สำคัญครูและคณะกรรมการโรงเรียนยังมีฐานะที่ยากจน ซึ่งเป็นอุปสรรคทำให้นโยบายการดำเนินงานและการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายได้อย่างสมบูรณ์

ปรีชา นิพนธ์วิทยา (2523 : 93-101) ได้ทำการศึกษาคำเนิงานของโรงเรียน ชุมชนในเขตการศึกษา 1 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน ครูใหญ่ และกรรมการโรงเรียน พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดแคลนงบประมาณ ขาดเครื่องมือสำหรับสอน วิชาชีพ ขาดครูที่มีความรู้ในการสอนวิชาชีพ ครูผู้สอนขาดความรู้ในการปรับปรุงและใช้หลักสูตร การสอน ขาดความร่วมมือและประสานงานจากหน่วยราชการ ตลอดจนขาดการประชาสัมพันธ์และที่สำคัญผู้ดำเนินงานในโรงเรียนชุมชนไม่เข้าใจหลักการบริหารโรงเรียนได้อย่างถูกต้องและครูผู้สอน ส่วนใหญ่พักอยู่นอกเขตชุมชนทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน เนื่องจากครูต้องรีบ กลับบ้านหลังโรงเรียนเลิก

ก่อ สวัสดิพานิชย์ (2535 : 1-9) กล่าวว่า ในด้านการศึกษาระยะโอกาสทางการศึกษามีปัญหาและอุปสรรคอยู่มากที่ทุกหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการจะต้องร่วมมือรับผิดชอบ มิใช่ถือเป็นความรับผิดชอบเฉพาะกรมสามัญ กรมการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการ ประถมศึกษาแห่งชาติ หรือสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น โดยลักษณะของหน่วยงาน มีความกว้างขวาง ซับซ้อน จึงต้องดำเนินงานด้วยความระมัดระวัง และต้องแสวงหาความร่วมมือ จากข้าราชการประจำจังหวัดด้วย

ประเวศ วะสี (2535 : 16-22) ได้แสดงความคิดเห็นว่า การขยายโอกาสทางการศึกษาต้องทำให้หลากหลาย ให้ประถมทำบ้าง มัธยมทำบ้าง กรมการศึกษานอกโรงเรียน กรมอาชีวศึกษา ภาคเอกชน พระสงฆ์และวัด ช่วยกันทำให้เกิดความหลากหลาย

ฮาไบสัน และมายเออร์ (Habison and Myer. 1964 : 67) ได้ศึกษาสภาพทาง เศรษฐกิจของครอบครัวที่มีผลต่อการเรียนต่อของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา พบว่า เด็กวัยรุ่น ที่มีอายุระหว่าง 15-19 ปี จากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง จะมีโอกาสเรียนต่อได้โดยไม่หยุดชะงัก ส่วนเด็กนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ส่วนใหญ่จะไม่ได้ศึกษา ต่อหรือไม่ได้รับการศึกษา เพราะต้องออกหางานทำเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว

คาลเวิร์ท (Calvert. 1968 : 30) ได้ศึกษาการลาออกกลางคันของนักเรียนไทย ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า ร้อยละ 60 ของนักเรียนในโรงเรียน 6 แห่งในจังหวัด สมุทรสงครามมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำร้อยละ 35 มาจากครอบครัวที่มีฐานะ

ทางเศรษฐกิจดีร้อยละ 5 และมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางร้อยละ 20

ธิกปิน (Thigpin, 1980 : 516-A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบหน้าที่การให้บริการของวิทยาลัยชุมชน และโรงเรียนชุมชนในรัฐเทนเนสซี พบว่า เงินทุนเป็นปัญหาใหญ่ทั้งวิทยาลัยและโรงเรียนชุมชน ส่วนข้อที่เด่นก็คือ การบริการของโรงเรียนและวิทยาลัยชุมชนพยายามที่จะมีกิจกรรมร่วมกัน มีการอาศัยซึ่งกันและกัน ระหว่างโรงเรียน วิทยาลัยกับชุมชน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้จากจำนวนโรงเรียน 9 โรง ใช้ผู้บริหารทั้งหมด 31 คน สุ่มครูผู้สอนร้อยละ 50 ของแต่ละโรงเรียนได้ครูผู้สอน 64 คน สุ่มผู้ปกครองนักเรียนโดยวิธีจับสลากห้องเรียนได้โรงเรียนละ 1 ห้องเรียน และใช้เลขที่ของนักเรียนในการระบุกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เลขคู่ทุกคู่ ได้ผู้ปกครอง 180 คน ส่วนกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนสุ่มแบบเจาะจงตามตำแหน่งคือ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เภรัญญิก และประชาสัมพันธ์ โรงเรียนละ 5 คน ได้กรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน 45 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการการศึกษา หรือผู้นำชุมชน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีลำดับการสร้างดังนี้ คือ

1. ศึกษาเอกสาร โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ศึกษาจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อสร้างแบบสอบถาม สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการควบคุมปริญญา
นิพนธ์พิจารณาเนื้อหาสาระครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
(Face Validity)

5. นำแบบสอบถามฉบับดังกล่าวไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่เป็นผู้บริหาร
4 คน ครูผู้สอน 6 คน ผู้ปกครองนักเรียน 20 คนและคณะกรรมการชุมชนหรือกรรมการการศึกษา
5 คน แล้วนำไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการสัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

6. นำแบบสอบถามดังกล่าวมาแก้ไขปรับปรุง เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม
โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ
อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ และตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง
และกรรมการการศึกษาหรือคณะกรรมการชุมชนที่มีต่อสภาพการดำเนินงานโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด โดยแบบสอบถามความคิดเห็น
แบ่งเป็นระดับคะแนน ดังนี้คือ

- 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดถึงสภาพปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะ
ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อมของ
ชุมชน และด้านอาชีพของประชาชนในชุมชน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร เพื่อขอหนังสือราชการถึงผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และ
ส่งเรื่องต่อไปยังผู้อำนวยการเขตและผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด จำนวน 9 โรงเรียน
2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองในโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด 9 โรงเรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่
วันที่ 1-30 กันยายน 2537 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมด 288 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.00

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้วได้ดำเนินการวิเคราะห์
ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างในตอนที่ 1 ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่
แล้วคำนวณค่าร้อยละ
2. ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างทำการวิเคราะห์
โดยวิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. สำหรับข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิด ในตอนที่ 3 ใช้วิธีการแจกแจงความถี่และหา
ค่าร้อยละ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ แก้ไข แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย
ตนเอง โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติสำหรับการตรวจสอบเครื่องมือ โดยการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2523 : 98 - 99) ดังนี้

$$L = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ L แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งฉบับ
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนเป็นรายข้อ
 S_t^2 แทน ค่าความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์เครื่องมือ

หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.1 มัชฌิมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย (พิตร ทองถิ่น. 2525 : 194 - 195)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนคน

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชาญวิทธี์ เกียมมณูประเสวีรุ. 2529 : 186)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดแต่ละตัวยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมดหรือประชากรในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด
2. ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด
3. ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพและข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง การขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด จำนวนทั้งสิ้น 320 คน เก็บข้อมูลได้ 288 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 ของจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แบ่งเป็นผู้บริหาร 28 คน ครูผู้สอน 63 คน ผู้ปกครอง 154 คน และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน 43 คน ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน

รายละเอียดข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	112	38.89
1.2 หญิง	176	61.11
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 35 ปี	74	25.70
2.2 ระหว่าง 35 - 45 ปี	134	46.53
2.3 46 ปีขึ้นไป	80	27.77
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 จบชั้นประถมศึกษา	114	39.59
3.2 จบชั้นมัธยมศึกษา	60	20.82
3.3 จบปริญญาตรีขึ้นไป	114	39.59

ตาราง 2 (ต่อ)

รายละเอียดข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
4. อาชีพ		
4.1 รับราชการ	115	39.93
4.2 รัฐวิสาหกิจ	12	4.17
4.3 ค้าขาย	48	16.67
4.4 รับจ้าง	96	33.33
4.5 อื่น ๆ	17	5.90
5. รายได้		
5.1 ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน	62	21.53
5.2 3,001 - 6,000 บาทต่อเดือน	89	30.90
5.3 6,001 บาทขึ้นไป	137	47.57
6. ตำแหน่งปัจจุบัน		
6.1 ผู้บริหารโรงเรียน	28	9.72
6.2 ครูผู้สอน	63	21.88
6.3 ผู้ปกครอง	154	53.47
6.4 กรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน	43	14.93

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ เป็นชายจำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 38.89 เป็นหญิง 176 คน คิดเป็นร้อยละ 61.11 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า มีอายุต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 25.70 ระหว่าง 35-45 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 46.53 และอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 27.77 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า จบชั้นประถมศึกษา จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 39.59 มัธยมศึกษา 60 คน คิดเป็นร้อยละ 20.82 และจบชั้นปริญญาตรีขึ้นไป 114 คน คิดเป็นร้อยละ 39.59 จำแนกตามอาชีพ พบว่า รับราชการจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 39.93 พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 4.17 ค้าขาย จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 รับจ้าง จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และอื่น ๆ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.90 จำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่ามีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาท จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 21.53 ตั้งแต่ 3,001 - 6,000 บาท จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90 และ 6,001 บาทขึ้นไป จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 47.57 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่าเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.72 ครูผู้สอน จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 21.88 ผู้ปกครอง จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 53.47 และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 14.93

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด

การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
 กรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ซึ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานใน 5 ด้าน คือ
 ด้านการศึกษา ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนและ
 ด้านอาชีพของชุมชน โดยการหาค่าเฉลี่ยรายข้อ กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์
 ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.50	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ตาราง 3 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของ
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด
จำแนกเป็นรายด้าน

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการศึกษา	3.82	0.66	มาก
2. ด้านกิจกรรมนักเรียน	3.66	0.64	มาก
3. ด้านสัมพันธ์ชุมชน	3.68	0.67	มาก
4. ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน	3.85	0.73	มาก
5. ด้านอาชีพของชุมชน	3.33	0.83	ปานกลาง
รวม	3.64	0.60	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่าระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.82$) ด้านกิจกรรม ($\bar{X} = 3.66$) ด้านสัมพันธ์ชุมชน ($\bar{X} = 3.68$) ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน ($\bar{X} = 3.85$) อยู่ในระดับมาก และด้านอาชีพของชุมชน ($\bar{X} = 3.33$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของ
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด
ด้านการศึกษา

ความคิดเห็นด้านการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. โรงเรียนดำเนินการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปิด สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง	3.94	0.95	มาก
2. โรงเรียนได้จัดครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอน นักเรียนระดับมัธยมศึกษา	4.02	0.89	มาก
3. สภาพการสอนในห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียน การสอนของครูและนักเรียนมาก	3.55	0.98	มาก
4. ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานมาเรียนที่โรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษาเพราะสะดวกในการเดินทาง	4.02	1.09	มาก
5. การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา มีคุณภาพใกล้เคียงกับโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกรมสามัญ	3.65	0.94	มาก
6. ครูสอนดี ผู้ปกครองจึงนิยมส่งบุตรหลานมาเรียนต่อชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1	3.63	0.97	มาก
7. โรงเรียนมีหนังสือพิมพ์เรียน และสมุดแจกให้กับนักเรียน ทุกคนอย่างเพียงพอ	4.13	1.00	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
8. โรงเรียนจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ยากจนทุกคน	3.81	1.12	มาก
9. ผู้ปกครองสนับสนุนในการจัดหาหนังสือ อุปกรณ์การ เรียนอย่างเพียงพอ	3.64	1.05	มาก
รวม	3.82	0.66	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัดด้านการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรกคือ โรงเรียนมีหนังสือพิมพ์เรียน สมุดแจกให้กับนักเรียนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมาคือ โรงเรียนจัดครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอนระดับมัธยมศึกษา และผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานมาเรียนที่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเพราะสะดวกในการเดินทาง ($\bar{X} = 4.02$) และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ การจัดสภาพการเรียนการสอนในห้องเรียนใช้อ่านวัสดุการสอนของครูและนักเรียนมาก ($\bar{X} = 3.55$)

ตาราง 5 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของ
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด
ด้านกิจกรรมนักเรียน

ความคิดเห็นด้านกิจกรรมนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. โรงเรียนจัดนิทรรศการเพื่อแสดงผลงานของ นักเรียนเป็นประจำทุกปี	3.74	1.12	มาก
2. โรงเรียนมีผลงานดีเด่นด้านกิจกรรมการสอน	3.50	1.07	มาก
3. โรงเรียนได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทางศาสนาที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้น เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา การสวดมนต์วันสวดสัปดาห์ และการ บรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เป็นต้น	4.09	0.96	มาก
4. โรงเรียนได้จัดตั้งกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ ภายใน โรงเรียนตามความต้องการของผู้เรียน	3.83	1.04	มาก
5. โรงเรียนได้ส่งเสริมให้นักเรียนให้มีการฝึกอบรบทาง ด้านวิชาชีพเป็นพิเศษ	3.87	1.04	มาก
6. นักเรียนที่มาจากรอบครัวที่ยากจนไม่สามารถ เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้เสมอ	2.73	1.30	ปานกลาง
7. กิจกรรมของโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากครูใน โรงเรียนเป็นอย่างดี	4.02	0.91	มาก
8. โรงเรียนมีงบประมาณด้านการดำเนินงานกิจกรรม ของโรงเรียนอย่างเพียงพอ	3.56	1.06	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านกิจกรรมนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9. กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเกิดประโยชน์โดยตรงกับนักเรียน	3.91	0.98	มาก
10. นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	3.82	1.06	มาก
11. กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นมีผลกระทบต่อเวลาเรียนของนักเรียน	3.14	1.17	ปานกลาง
12. โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้กับชุมชนเป็นประจำทุกปี	3.73	1.01	มาก
รวม	3.66	0.64	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่าระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัดด้านกิจกรรมนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรกคือ โรงเรียนได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้น ($\bar{X} = 4.09$) รองลงมาคือ กิจกรรมของโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากครูในโรงเรียนเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.02$) และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้เสมอ ($\bar{X} = 2.73$)

ตาราง 6 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของ
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด
ด้านสัมพันธชุมชน

ความคิดเห็นด้านสัมพันธชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. โรงเรียนได้เผยแพร่ข่าวสารกิจกรรมของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ	3.74	1.04	มาก
2. การจัดงานประจำปีของโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนเป็นอย่างดี	3.86	0.98	มาก
3. โรงเรียนจัดพิมพ์เอกสารการเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนให้ท่านทราบอยู่เสมอ	3.89	0.99	มาก
4. โรงเรียนจัดทำป้ายประกาศเผยแพร่ข่าวสารให้คนในชุมชนทราบ	3.66	1.06	มาก
5. โรงเรียนและชุมชนมีการจัดกิจกรรมร่วมกันอยู่บ่อยครั้ง เช่น กิจกรรมวันแม่ วันพ่อ และโครงการอื่น ๆ	4.03	1.01	มาก
6. โรงเรียนได้รับความร่วมมืออย่างมากจากชุมชนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา	3.47	1.06	ปานกลาง
7. โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาคเอกชนและมูลนิธิต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการดำเนินงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	3.67	1.03	มาก
8. ชุมชนได้สนับสนุน ช่วยเหลืองานด้านประชาสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนมาก	3.46	0.98	ปานกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านสัมพันธ์ชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
9. ครูกับผู้บริหารโรงเรียนได้ติดต่อสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ เช่น การเยี่ยมบ้านนักเรียน จดหมายถึงผู้ปกครอง ฯลฯ	3.50	1.03	ปานกลาง
10. คณะครู กรรมการการศึกษา และผู้ปกครองมีการประชุมกันบ่อยครั้ง	3.33	1.04	ปานกลาง
11. โรงเรียนได้มีส่วนร่วมจัดงานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์และวันเข้าพรรษา เป็นต้น	3.86	1.08	มาก
รวม	3.68	0.67	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัดด้านสัมพันธ์ชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรกคือ โรงเรียนและชุมชนมีการจัดกิจกรรมร่วมกันอยู่บ่อยครั้ง ($\bar{X} = 4.03$) รองลงมาคือ โรงเรียนจัดพิมพ์เอกสารการเผยแพร่ข่าวสารงานของโรงเรียนให้ทราบอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.89$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ คณะครู กรรมการการศึกษา และผู้ปกครองมีการประชุมกันบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.33$)

ตาราง 7 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของ
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด
-ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน -

ความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
1.อาคารสถานที่ของโรงเรียนมีเพียงพอที่จะรับนักเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา	3.53	1.25	มาก
2.ภายในห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศ ถ่ายเทได้สะดวก	3.99	1.02	มาก
3.โรงเรียนได้จัดพื้นที่สีเขียวไว้เป็นสถานที่พักผ่อนและ ที่อ่านหนังสือของนักเรียน	3.62	1.20	มาก
4.โรงเรียนจัดโครงการรณรงค์ต่อต้านอบายมุขและ สิ่งเสพติดให้โทษทุกปี	4.08	1.02	มาก
5.โรงเรียนให้ความร่วมมือกับทางราชการในการ สอดส่องดูแล ป้องกันอาชญากรรม	3.90	1.05	มาก
6.โรงเรียนได้ร่วมงานกับศูนย์อนามัยในการป้องกันโรค ติดต่อต่าง ๆ	4.28	0.86	มาก
7.ชุมชนมีแหล่งค้นคว้า และแหล่งความรู้อื่น ๆ เพื่อช่วย พัฒนาการเรียนของนักเรียน เช่น ห้องสมุดชุมชน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ เป็นต้น	3.51	1.33	มาก
รวม	3.85	0.73	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่าระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรกคือ โรงเรียนได้ร่วมงานกับศูนย์อนามัยในการป้องกันโรคติดต่อ ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาคือ โรงเรียนจัดโครงการรณรงค์ต่อต้านอบายมุข ($\bar{X} = 4.08$) และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ ชุมชนมีแหล่งค้นคว้าและแหล่งความรู้อื่น ๆ เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 3.51$)

ตาราง 8 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของ
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด
ด้านอาชีพของชุมชน

ความคิดเห็นด้านอาชีพของชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. โรงเรียนได้ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้มาช่วยฝึกอาชีพแก่นักเรียน	3.49	1.14	ปานกลาง
2. การสอนวิชาชีพของโรงเรียนทำให้นักเรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้	3.86	1.04	มาก
3. โรงเรียนมีผู้สอนที่ชำนาญในการสอนวิชาชีพอย่างเพียงพอ	3.52	1.07	มาก
4. โรงเรียนได้จัดสอนวิชาชีพแก่นักเรียนให้นักเรียนสามารถหารายได้ในระหว่างเรียน	3.46	1.16	ปานกลาง
5. โรงเรียนมีโรงฝึกงานหรือห้องปฏิบัติงานวิชาชีพในแหล่งชุมชน	3.07	1.25	ปานกลาง
6. โรงเรียนจัดสอนวิชาชีพตามความต้องการของชุมชน	3.36	1.13	ปานกลาง
7. โรงเรียนได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลืออุปกรณ์และเครื่องมือในการศึกษาด้านอาชีพจากหน่วยราชการอย่างเพียงพอ	3.74	1.01	มาก
8. โรงเรียนได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลืออุปกรณ์และเครื่องมือในการศึกษาด้านอาชีพจากภาคเอกชนและชุมชน	3.34	1.07	ปานกลาง
9. โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในชุมชนมาช่วยสอนงานอาชีพแก่นักเรียน	2.98	1.22	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านอาชีพของชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
10. โรงเรียนต้องอาศัยสถานประกอบการวิชาชีพใน แหล่งชุมชน	2.75	1.28	ปานกลาง
11. โรงเรียนเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถมา แนะแนวด้านอาชีพให้แก่นักเรียน	3.50	1.20	ปานกลาง
12. โรงเรียนเปิดอบรมวิชาชีพเสริมแก่นักเรียนอยู่เสมอ	3.48	1.17	ปานกลาง
13. โรงเรียนเปิดอบรมวิชาชีพเสริมแก่ผู้สนใจในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน เป็นต้น	2.71	1.38	ปานกลาง
รวม	3.33	0.83	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านอาชีพของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยมากเป็นอันดับแรกคือ การสอนวิชาชีพของโรงเรียนทำให้นักเรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ($\bar{X} = 3.86$) รองลงมาคือ โรงเรียนได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลืออุปกรณ์และเครื่องมือในการศึกษาด้านวิชาชีพจากหน่วยราชการ ($\bar{X} = 3.74$) ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดคือ โรงเรียนเปิดอบรมวิชาชีพเสริมแก่ผู้สนใจในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน เป็นต้น ($\bar{X} = 2.71$)

ตาราง 9 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและกรรมการการศึกษาหรือ
กรรมการชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านการศึกษา

ความคิดเห็นด้านการศึกษา	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้ปกครอง		กศ./กช.	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. โรงเรียนดำเนินการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการเปิดสอนในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาอย่าง ทั่วถึง	3.86	0.76	3.98	0.68	4.01	1.01	3.65	1.15
2. โรงเรียนได้จัดครูที่มีความรู้ความ สามารถในการสอนนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา	4.07	0.72	4.03	0.86	4.06	0.93	3.84	0.87
3. สภาพการสอนในห้องเรียนเอื้อ อำนวยต่อการเรียนการสอนของครู และนักเรียนมาก	3.75	0.93	3.46	0.98	3.53	0.96	3.60	1.07
4. ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานมาเรียน ที่โรงเรียนขยายโอกาสทางการ ศึกษา เพราะสะดวกในการ เดินทาง	4.18	0.77	4.00	1.14	4.03	1.10	3.95	1.17
5. การจัดการเรียนการสอนใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการ ศึกษามีคุณภาพใกล้เคียงกับ โรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญ	3.89	0.69	3.54	1.01	3.66	0.93	3.60	1.03

ตาราง 9 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านการศึกษา	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้ปกครอง		กศ./กช.	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. ครูสอนดีผู้ปกครองจึงนิยมส่งบุตรหลานมาเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	3.61	0.79	3.48	0.88	3.71	1.03	3.58	0.98
7. โรงเรียนมีหนังสือพิมพ์เรียนและสมุดแจกให้กับนักเรียนทุกคนอย่างเพียงพอ	4.36	0.68	4.41	0.89	4.08	0.98	3.74	1.24
8. โรงเรียนจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ยากจนทุกคน	3.36	1.13	3.75	1.09	4.04	1.05	3.37	1.22
9. ผู้ปกครองสนับสนุนในการจัดหาหนังสือ อุปกรณ์การเรียนอย่างเพียงพอ	3.32	0.94	3.48	1.03	3.84	1.03	3.40	1.14
รวม	3.82	0.46	3.79	0.62	3.89	0.68	3.64	0.76

จากตาราง 9 ความคิดเห็นของผู้บริหารด้านการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนมีหนังสือพิมพ์เรียนและสมุดแจกให้กับนักเรียนทุกคนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.36$) อยู่ในระดับมากและผู้ปกครองสนับสนุนในการจัดหาหนังสือ อุปกรณ์การเรียนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.32$) อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของครูผู้สอนด้านการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนมีหนังสือพิมพ์และสมุดแจกแก่นักเรียนทุกคนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.41$) อยู่ในระดับมาก และสภาพการสื่อสารในห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนของครูและนักเรียนมาก ($\bar{X} = 3.46$) ทั้งอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของผู้ปกครองด้านการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีหนังสือพิมพ์และสมุดแจกให้กับนักเรียนทุกคนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.08$) อยู่ในระดับมาก และสภาพการสอนในห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียนของครูและนักเรียนมาก ($\bar{X} = 3.53$) อยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นของกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนด้านการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานมาเรียนที่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพราะสะดวกในการเดินทาง ($\bar{X} = 3.95$) อยู่ในระดับมาก และโรงเรียนจัดหาทุนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ยากจนทุกคน ($\bar{X} = 3.37$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 10 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือ
กรรมการชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด - ด้านกิจกรรมนักเรียน

ความคิดเห็นด้านกิจกรรมนักเรียน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้ปกครอง		กศ./กช.	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. โรงเรียนจัดนิทรรศการเพื่อแสดงผลงานของนักเรียนเป็นประจำทุกปี	3.64	1.28	3.41	1.09	3.89	1.07	3.77	1.15
2. โรงเรียนมีผลงานดีเด่นด้านกิจกรรมการสอน	3.25	0.84	3.14	0.95	3.65	1.08	3.67	1.17
3. โรงเรียนได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา การสวดมนต์และการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน	4.29	0.81	4.10	0.80	4.02	1.01	4.23	1.11
4. โรงเรียนได้จัดตั้งกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนตามความต้องการของผู้เรียน	4.14	0.65	3.95	1.07	3.75	1.06	3.77	1.11
5. โรงเรียนได้ส่งเสริมให้นักเรียนให้มีการฝึกอบรมทางด้านวิชาชีพเป็นพิเศษ	4.07	0.86	3.94	0.95	3.93	1.02	3.42	1.22

ตาราง 10 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านกิจกรรมนักเรียน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้ปกครอง		กศ./กษ.	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของ โรงเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ	2.43	1.35	2.76	1.28	2.77	1.32	2.72	1.22
7. กิจกรรมของโรงเรียนได้รับความ ร่วมมือจากครูในโรงเรียนเป็น อย่างดี	4.32	0.61	4.13	0.77	3.92	0.90	4.02	1.20
8. โรงเรียนมีงบประมาณด้านการ ดำเนินงานกิจกรรมของโรงเรียน อย่างเพียงพอ	3.57	0.96	3.59	1.01	3.58	1.05	3.40	1.26
9. กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเกิด ประโยชน์โดยตรงกับนักเรียน	4.14	0.80	4.11	0.74	3.82	1.04	3.79	1.10
10. นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์โดยการเข้าร่วมใน กิจกรรมของโรงเรียน	4.07	0.81	3.79	0.88	3.84	1.12	3.65	1.19
11. กิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นมีผล กระทบต่อเวลาเรียนของนักเรียน	3.18	1.25	3.43	1.09	3.04	1.17	3.02	1.16

ตาราง 10 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านกิจกรรมนักเรียน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้ปกครอง		กศ./กช.	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
12. โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้กับชุมชนเป็นประจำทุกปี	3.89	0.83	3.92	0.85	3.69	1.01	3.49	1.28
รวม	3.75	0.49	3.69	0.54	3.66	0.63	3.58	0.87

จากตาราง 10 ความคิดเห็นของผู้บริหารด้านกิจกรรมนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า กิจกรรมของโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากครูในโรงเรียนเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.32$) อยู่ในระดับมาก และนักเรียนที่มาจากครอบครัวยากจนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 2.43$) อยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นของครูผู้สอนด้านกิจกรรมนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า กิจกรรมของโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากครูในโรงเรียนเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 4.13$) อยู่ในระดับมาก และนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 2.76$) อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของผู้ปกครองด้านกิจกรรมนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาที่โรงเรียนจัดขึ้น ($\bar{X} = 4.02$) อยู่ในระดับมาก และนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 2.77$) อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนด้านกิจกรรมนักเรียนโดยรวม
 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนได้ส่งเสริมกิจกรรมทาง
 ศาสนาที่โรงเรียนจัดขึ้น ($\bar{X} = 4.23$) อยู่ในระดับมาก และนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจน
 ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 2.72$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 11 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือ
กรรมการชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านสัมพันธ์ชุมชน

ความคิดเห็นด้านสัมพันธ์ชุมชน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้ปกครอง		กศ./กช.	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. โรงเรียนได้เผยแพร่ข่าวสาร กิจกรรมของโรงเรียนให้ชุมชน ทราบ	3.82	1.12	3.86	0.86	3.80	0.98	3.28	1.30
2. การจัดงานประจำปีของโรงเรียน ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง และชุมชนเป็นอย่างดี	4.04	0.74	3.78	0.96	3.93	1.00	3.60	1.05
3. โรงเรียนจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ ข่าวสารงานของโรงเรียนให้ท่าน ทราบอยู่เสมอ	3.71	0.81	3.92	0.89	4.06	0.97	3.35	1.11.
4. โรงเรียนจัดทำป้ายประกาศ เผยแพร่ข่าวสารให้คนในชุมชน ทราบ	3.64	1.10	3.78	0.91	3.73	1.03	3.23	1.25
5. โรงเรียนและชุมชนมีการจัด กิจกรรมร่วมกันอยู่บ่อยครั้ง เช่น กิจกรรมวันแม่ วันพ่อ และ โครงการอื่น ๆ	4.18	1.12	4.13	0.83	4.03	1.04	3.77	1.02

ตาราง 11 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านสัมพันธ์ชุมชน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้ปกครอง		กศ./กช.	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. โรงเรียนได้รับความร่วมมืออย่าง มากจากชุมชนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษา	3.32	0.90	3.30	0.94	3.62	1.10	3.28	1.10
7. โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจาก หน่วยงานภาคเอกชนและมูลนิธิ ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุน การดำเนินงานโรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา	3.50	0.88	3.16	1.05	3.91	0.99	3.70	0.96
8. ชุมชนได้สนับสนุนช่วยเหลืองานด้าน ประชาสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียน อย่างมาก	3.39	0.83	3.11	0.99	3.58	1.01	3.58	0.88
9. ครูกับผู้ปกครองนักเรียนได้ติดต่อ สัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ เช่น การเยี่ยมบ้านนักเรียน จดหมายถึง ผู้ปกครอง	3.64	0.91	3.51	0.80	3.49	1.14	3.42	1.01
10. คณะครู กรรมการการศึกษาและ ผู้ปกครองมีการประชุมบ่อยครั้ง	3.21	0.99	3.11	0.76	3.47	1.12	3.21	1.08

ตาราง 11 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านสัมพันธ์ชุมชน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้ปกครอง		กศ./กช.	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
11. โรงเรียนได้มีส่วนร่วมจัดงาน วัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ และ วันเข้าพรรษา	4.04	0.88	3.90	1.07	3.86	1.03	3.70	1.37
รวม	3.68	0.68	3.60	0.56	3.77	0.67	3.47	0.78

จากตาราง 11 ความคิดเห็นของผู้บริหารด้านสัมพันธ์ชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนและชุมชนมีการจัดกิจกรรมร่วมกันอยู่บ่อยครั้ง ($\bar{X} = 4.18$) อยู่ในระดับมาก และคณะครู กรรมการการศึกษา และผู้ปกครองมีการประชุมร่วมกันอยู่บ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.21$) อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของครูผู้สอนด้านสัมพันธ์ชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนและชุมชนมีการจัดกิจกรรมร่วมกันอยู่บ่อยครั้ง ($\bar{X} = 4.13$) อยู่ในระดับมากและคณะครู กรรมการการศึกษาและผู้ปกครองมีการประชุมอยู่บ่อยครั้งกับชุมชนได้สนับสนุนช่วยเหลืองานด้านประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนอย่างมาก ($\bar{X} = 3.11$) อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของผู้ปกครองด้านสัมพันธชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนจัดพิมพ์เอกสารการเผยแพร่ข่าวสารงานของโรงเรียนให้ท่านทราบอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.06$) อยู่ในระดับมาก และคณะครู กรรมการการศึกษาและผู้ปกครองมีการประชุมอยู่บ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.47$) อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนและชุมชนมีการจัดกิจกรรมร่วมกันอยู่บ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.77$) อยู่ในระดับมาก และคณะครู กรรมการการศึกษาและผู้ปกครองมีการประชุมบ่อยครั้ง ($\bar{X} = 3.21$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 12 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือ
กรรมการชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการ
ศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน

ความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้ปกครอง		กศ./กช.	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. อาคารสถานที่ของโรงเรียนมี เพียงพอที่จะรับนักเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา	3.43	1.37	3.43	1.28	3.64	1.19	3.40	1.37
2. ภายในห้องเรียนมีแสงสว่าง เพียงพอและอากาศถ่ายเทได้ สะดวก	4.00	0.82	4.30	0.80	3.84	1.11	4.05	1.02
3. โรงเรียนได้จัดพื้นที่สีเขียวไว้เป็น สถานที่พักผ่อนและที่อ่านหนังสือของ นักเรียน	3.71	1.05	3.60	1.19	3.64	1.26	3.53	1.12
4. โรงเรียนจัดโครงการรณรงค์ ต่อต้านอบายมุขและสิ่งเสพติด ให้โทษทุกปี	4.04	0.84	3.98	1.05	4.21	0.99	3.81	1.14
5. โรงเรียนให้ความร่วมมือกับทาง ราชการในการสอดส่องดูแลป้องกัน อาชญากรรม	3.79	0.79	3.98	0.91	3.93	1.12	3.77	1.17
6. โรงเรียนได้ร่วมงานกับชุมชน ในการป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ	4.54	0.69	4.37	0.70	4.24	0.94	4.12	0.85

ตาราง 12 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้ปกครอง		กศ./กช.	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
7. ชุมชนมีแหล่งค้นคว้า และแหล่งความรู้อื่น ๆ เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนของนักเรียน เช่น ห้องสมุดชุมชน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ เป็นต้น	2.93	1.27	3.46	1.29	3.70	1.28	3.28	1.45
รวม	3.78	0.57	3.88	0.66	3.88	0.76	3.71	0.80

จากตาราง 12 ความคิดเห็นของผู้บริหารด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนได้ร่วมงานกับศูนย์อนามัยในการป้องกันโรคติดต่อ ($\bar{X} = 4.54$) อยู่ในระดับมากที่สุด และชุมชนมีแหล่งค้นคว้าและแหล่งความรู้อื่น ๆ เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 2.93$) อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของครูผู้สอนด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนได้ร่วมงานกับศูนย์อนามัยในการป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.37$) อยู่ในระดับมาก และอาคารสถานที่ของโรงเรียนมีเพียงพอที่จะรับนักเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.43$) อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของผู้ปกครองด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนได้ร่วมกับศูนย์อนามัยในการป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.24$) อยู่ในระดับมาก และโรงเรียนได้จัดพื้นที่สีเขียวไว้เป็นสถานที่พักผ่อนและที่อ่านหนังสือของนักเรียนกับอาคารสถานที่ของโรงเรียนมีเพียงพอที่จะรับนักเรียนขยายโอกาส ($\bar{X} = 3.64$) อยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นของกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนได้ร่วมงานกับศูนย์อนามัยในการป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.12$) อยู่ในระดับมาก และชุมชนมีแหล่งความรู้อื่น ๆ เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนของนักเรียน ($\bar{X} = 3.28$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 13 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือ
กรรมการชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด- ด้านอาชีพของชุมชน

ความคิดเห็นด้านอาชีพของชุมชน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้ปกครอง		กศ./กช.	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. โรงเรียนได้ประสานงานกับ หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมา ช่วยฝึกอาชีพแก่นักเรียน	3.21	0.88	3.16	1.10	3.74	1.13	3.23	1.17
2. การสอนวิชาชีพของโรงเรียนทำให้ นักเรียนสามารถนำไปประกอบ อาชีพได้	3.93	0.77	3.63	1.00	4.06	1.03	3.42	1.10
3. โรงเรียนมีครูผู้สอนที่ชำนาญใน การสอนวิชาชีพอย่างเพียงพอ	3.36	0.95	3.25	1.11	3.72	1.01	3.28	1.20
4. โรงเรียนได้จัดสอนวิชาชีพแก่นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนสามารถ หารายได้ในระหว่างเรียน	3.21	0.99	3.30	1.06	3.64	1.19	3.19	1.20
5. โรงเรียนมีโรงงานหรือห้อง ปฏิบัติงานวิชาชีพในแหล่งชุมชน	2.75	1.27	2.63	1.25	3.35	1.19	2.88	1.28
6. โรงเรียนได้จัดสอนวิชาชีพตาม ความต้องการของชุมชน	3.57	0.96	3.43	1.07	3.34	1.11	3.19	1.35

ตาราง 13 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านอาชีพของชุมชน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้ปกครอง		กศ./กช.	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
7. โรงเรียนได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลืออุปกรณ์และเครื่องมือใน การศึกษาด้านอาชีพจากหน่วย ราชการอย่างเพียงพอ	4.11	0.74	3.68	0.88	3.82	1.03	3.28	1.10
8. โรงเรียนได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลืออุปกรณ์และเครื่องมือ ในการศึกษาด้านอาชีพจาก ภาคเอกชนและชุมชน	3.00	0.94	3.06	1.08	3.60	1.01	3.05	1.17
9. โรงเรียนได้รับความร่วมมือจาก บุคลากรในชุมชนมาช่วยสอนงาน อาชีพแก่นักเรียน	2.68	1.19	2.60	1.21	3.23	1.18	2.84	1.25
10. โรงเรียนต้องอาศัยสถานประกอบ การวิชาชีพในแหล่งชุมชน	2.32	1.22	2.11	1.27	3.12	1.19	2.67	1.19
11. โรงเรียนได้ให้วิทยากรที่มี ความรู้ ความสามารถ มาแนะแนว ด้านอาชีพให้นักเรียน	3.32	1.06	3.05	1.34	3.79	1.10	3.23	1.15
12. โรงเรียนได้เปิดอบรมวิชาชีพเสริม แก่นักเรียนอยู่เสมอ	3.21	1.06	2.95	1.26	3.86	0.99	3.07	1.22

ตาราง 13 (ต่อ)

ความคิดเห็นด้านอาชีพของชุมชน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้ปกครอง		กศ./กช.	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
13. โรงเรียนได้เปิดอบรมวิชาชีพเสริม แก่ผู้สนใจในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน เป็นต้น	2.14	1.30	2.25	1.29	3.20	1.33	2.42	1.24
รวม	3.14	0.67	3.01	0.77	3.57	0.77	3.06	0.99

จากตาราง 13 ความคิดเห็นของผู้บริหารด้านอาชีพของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.14$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนได้รับการสนับสนุนช่วยเหลืออุปกรณ์และเครื่องมือในการศึกษาด้านอาชีพจากหน่วยราชการเพียงพอ ($\bar{X} = 4.11$) อยู่ในระดับมาก และโรงเรียนได้เปิดอบรมวิชาชีพเสริมแก่ผู้สนใจในชุมชน ($\bar{X} = 2.14$) อยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นของครูผู้สอนด้านอาชีพของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า โรงเรียนได้รับการสนับสนุนช่วยเหลืออุปกรณ์และเครื่องมือในการศึกษาด้านอาชีพจากหน่วยราชการอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.68$) อยู่ในระดับมาก และโรงเรียนต้องอาศัยสถานประกอบการวิชาชีพในแหล่งชุมชน ($\bar{X} = 2.11$) อยู่ในระดับน้อย

ความคิดเห็นของผู้ปกครองด้านอาชีพของชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า การสอนวิชาชีพของโรงเรียนทำให้นักเรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ($\bar{X} = 4.06$) อยู่ในระดับมาก และโรงเรียนต้องอาศัยสถานประกอบการวิชาชีพในแหล่งชุมชน ($\bar{X} = 3.12$) อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นของกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า การสอนวิชาชีพของโรงเรียนทำให้นักเรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ($\bar{X} = 3.42$) อยู่ในระดับมาก และโรงเรียนได้เปิดอบรมวิชาชีพแก่ผู้สนใจในชุมชน ($\bar{X} = 2.42$) อยู่ในระดับน้อย

ตาราง 14 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือ
กรรมการชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการ
ศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม

ความคิดเห็น	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		ผู้ปกครอง		กศ./กช.	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการศึกษา	3.82	0.46	3.79	0.62	3.89	0.68	3.64	0.76
2. ด้านกิจกรรมนักเรียน	3.75	0.49	3.69	0.54	3.66	0.63	3.58	0.87
3. ด้านสัมพันธ์ชุมชน	3.68	0.68	3.60	0.56	3.77	0.67	3.47	0.78
4. ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน	3.78	0.57	3.88	0.66	3.88	0.76	3.71	0.80
5. ด้านอาชีพของชุมชน	3.14	0.67	3.01	0.77	3.57	0.77	3.06	0.99
รวม	3.60	0.48	3.54	0.50	3.73	0.60	3.45	0.72

จากตาราง 14 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและกรรมการการศึกษา
หรือกรรมการชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการศึกษา
ผู้ปกครองมีความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.89$) ส่วนกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนมีความ
คิดเห็นต่ำสุด ($\bar{X} = 3.64$)

ด้านกิจกรรมนักเรียน ผู้บริหารมีความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.75$) ส่วน
กรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นต่ำสุด ($\bar{X} = 3.58$)

ด้านสัมพันธภาพชุมชน ผู้ปกครองมีความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.77$) ส่วนกรรมการ
การศึกษาหรือกรรมการชุมชน มีความคิดเห็นต่ำสุด ($\bar{X} = 3.47$)

ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน ครูผู้สอนและผู้ปกครองมีความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.88$)
ส่วนกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นต่ำสุด ($\bar{X} = 3.71$)

ด้านอาชีพของชุมชน ผู้ปกครองมีความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = 3.57$) ส่วนครูผู้สอน
มีความคิดเห็นต่ำสุด ($\bar{X} = 3.01$)

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและกรรมการการศึกษาหรือกรรมการ
ชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัดโดยรวมพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นสูงสุด
($\bar{X} = 3.73$) ส่วนกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนมีความคิดเห็นต่ำสุด ($\bar{X} = 3.45$)

ตอนที่ 3 รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพปัญหาการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด

รายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัดตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน ได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 288 ฉบับ มีผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 3 จำนวน 90 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 31.25 โดยใช้การหาค่าความถี่และร้อยละ ดังแสดงในตาราง 15 - 19

ตาราง 15 สภาพปัญหาการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านการศึกษา

สภาพปัญหาด้านการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
1. ขาดครูสอนในระดับมัธยม และไม่มี ความชำนาญในการสอน	30	47.60
2. นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ น้อยและขาดความพร้อมทางสติปัญญา	11	17.50
3. โรงเรียนขาดแหล่งศึกษาค้นคว้า ไม่มีห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ห้องเรียนไม่เพียงพอ	10	15.90
4. โรงเรียนขาดสื่อการเรียนการสอนและอุปกรณ์การศึกษา	8	12.70
5. เด็กนักเรียนหนีเรียน มีการมั่วสุมเล่นการพนัน	4	6.30
รวม	63	100.00

จากตาราง 15 แสดงว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือ
 กรรมการชุมชนมีความคิดเห็นว่า การสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานั้น โรงเรียน
 - จะขาดครูสอนและครูที่สอนไม่ชำนาญการสอนมากที่สุด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 47.60 และ
 รองลงมาคือ นักเรียนมีพื้นฐานความรู้น้อยและขาดความพร้อมทางสติปัญญา มีจำนวน 11 คน
 คิดเป็นร้อยละ 17.50

ตาราง 16 สภาพปัญหาการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านกิจกรรมนักเรียน

สภาพปัญหาด้านกิจกรรมนักเรียน	ความถี่	ร้อยละ
1. ครูขาดการปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง และขาดการดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง	19	37.30
2. โรงเรียนมีกิจกรรมมากเกินไปทำให้มีเวลาเรียนน้อย	16	31.40
3. ไม่มีสถานที่ปฏิบัติกิจกรรมหรือมีแต่คับแคบเกินไป	8	15.70
4. ขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรม	5	9.80
5. การจัดกิจกรรมมักขัดแย้งกับฝ่ายประถมศึกษา	3	5.80
รวม	51	100.00

จากตาราง 16 แสดงว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน มีความคิดเห็นว่า ครูขาดการปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังขาดการดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 37.30 และรองลงมาคือ โรงเรียนมีกิจกรรมมากเกินไปทำให้มีเวลาเรียนน้อย มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 31.40

ตาราง 17 สภาพปัญหาการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านสัมพันธ์ชุมชน

สภาพปัญหาด้านสัมพันธ์ชุมชน	ความถี่	ร้อยละ
1. โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์กับชุมชน ไม่เข้าถึงชุมชน	9	50.00
2. ผู้ปกครอง และนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน	4	22.20
3. ประชาชนและผู้ปกครองนักเรียนบางคนไม่มีเวลาร่วมงานกับทางโรงเรียน	3	16.70
4. ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนมีการศึกษาค่ำ มีความประพฤติดีที่ไม่เหมาะสม	2	11.10
รวม	18	100.00

จากตาราง 17 แสดงว่าผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน มีความคิดเห็นว่า โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์กับชุมชน ไม่เข้าถึงชุมชนมากที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และรองลงมาคือ ผู้ปกครอง และนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20

ตาราง 18 สภาพปัญหาการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน

สภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน	ความถี่	ร้อยละ
1. ชุมชนมีแหล่งอบายมุข สถานเริงรมย์ และยาเสพติดอยู่มาก	30	44.10
2. สิ่งแวดล้อมของโรงเรียนไม่ดี อากาศเสีย น้ำเสีย ขยะและ สารพิษ	23	33.80
3. มีปัญหาการเลี้ยงดูลูก เช่น พ่อแม่หย่าร้าง ไม่เป็นแบบอย่าง ที่ดี มีอาชีพไม่แน่นอน	10	14.70
4. ในชุมชนมีความแออัดมาก ไม่มีพื้นที่สีเขียว	5	7.40
รวม	68	100.00

จากตาราง 18 แสดงว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษา
หรือกรรมการชุมชน มีความคิดเห็นว่า ชุมชนมีแหล่งอบายมุข สถานเริงรมย์ และยาเสพติด
อยู่มากที่สุด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 44.10 และรองลงมาคือ สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน
ไม่ดี อากาศเสีย น้ำเสีย ขยะและสารพิษ มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 33.80

ตาราง 19 สภาพปัญหาการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านอาชีพของชุมชน

สภาพปัญหาด้านอาชีพของชุมชน	ความถี่	ร้อยละ
1. มีการว่างงานสูง มีรายได้ต่ำไม่แน่นอนและขาดความสนใจในการประกอบอาชีพ	11	73.40
2. มีการทำงานล่วงเวลามากหรือทำงานแบบผลิต	2	13.30
3. ภายในชุมชนประกอบอาชีพที่ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน	2	13.30
รวม	15	100.00

จากตาราง 19 แสดงว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน มีความคิดเห็นว่า ภายในชุมชนมีการว่างงานสูง มีรายได้ต่ำ ไม่แน่นอน ขาดความสนใจในการประกอบอาชีพ มากที่สุดจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 73.40 และอีก 2 ข้อเห็นว่า ผู้ปกครองมีการทำงานล่วงเวลาและทำงานแบบผลิต และภายในชุมชนประกอบอาชีพที่ไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน จำนวนร้อยละ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 13.30

ตอนที่ 4 รายละเอียดข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด

รายละเอียดความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัดได้แสดงรายละเอียดไว้ในตารางโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตาราง 20 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านการศึกษา

ข้อเสนอแนะด้านการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรจัดครูผู้สอนให้ตรงกับวิชาที่สอน และให้ทันกับการเปิดภาคเรียน	18	32.15
2. ควรเปิดโรงเรียนขยายโอกาสให้ทั่วถึงและรับนักเรียนมากขึ้น	9	16.07
3. โรงเรียนขาดอุปกรณ์การสอน สื่อการสอนและโรงฝึกงาน	6	10.71
4. ควรจัดอบรม สัมมนาด้านหลักสูตรวิธีสอน จิตวิทยาเด็กวัยรุ่น การวัดผลการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	6	10.71
5. การสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่เรียนอ่อน ครูควรสอนด้วยความตั้งใจและอารมณ์ดี	6	10.71
6. ควรรับเด็กที่มีความพร้อมทางสติปัญญา ไม่ถูกบังคับมาเรียนและมีเกณฑ์การวัดผลที่ได้มาตรฐาน	5	8.93

ตาราง 20 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะด้านการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
7. ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมรับผิดชอบด้านการศึกษาของบุตรหลาน	4	7.14
8. ควรจัดหาหนังสือ เอกสารการค้นคว้าให้นักเรียนอย่างเพียงพอในห้องสมุด	2	3.58
รวม	56	100.00

จากตาราง 20 แสดงว่าผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรจัดหาครูผู้สอนให้ตรงกับวิชาที่สอนและให้ทันกับการเปิดภาคเรียนมากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 32.15 และรองลงมาคือ ควรเปิดโรงเรียนขยายโอกาสให้ทั่วถึงและรับนักเรียนมากขึ้น มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 16.07

ตาราง 21 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านกิจกรรมนักเรียน

ข้อเสนอแนะด้านกิจกรรมนักเรียน	ความถี่	ร้อยละ
1. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมระหว่างโรงเรียนและชุมชนร่วมกัน และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม	23	47.92
2. ควรลดการจัดกิจกรรมนักเรียนลง โดยจัดให้พอดีกับเวลาและ ไม่ควรเสียเงินมาก	13	27.09
3. ควรแยกกิจกรรมประณตศึกษากับมัธยมศึกษาออกจากกัน	4	8.33
4. สถานที่จัดกิจกรรม งบประมาณและอุปกรณ์ไม่พอเพียงกับ ความต้องการ	4	8.33
5. ควรจัดกิจกรรมทางด้านศาสนาและวัฒนธรรมไทยให้มาก	4	8.33
รวม	48	100.00

จากตาราง 21 แสดงว่าผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษา
หรือกรรมการชุมชน มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าโรงเรียนควรจัดกิจกรรมระหว่างโรงเรียนและ
ชุมชนร่วมกันมากที่สุด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 47.92 และรองลงมาคือ ควรลดการ
จัดกิจกรรมนักเรียนลงโดยจัดให้พอดีกับเวลาและไม่ควรเสียเงินมาก จำนวน 13 คน คิดเป็น
ร้อยละ 27.09

ตาราง 22 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านสัมพันธชุมชน

ข้อเสนอแนะด้านสัมพันธชุมชน	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ร่วมกันระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน หรือผู้ปกครองให้ทราบทุกกระยะ	19	73.08
2. โรงเรียนควรรณรงค์ให้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	3	11.54
3. โรงเรียนควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต่อต้านยาเสพติดให้โทษ ในโรงเรียนและชุมชน	3	11.54
4. โรงเรียนควรให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชน ของคนให้กับนักเรียน ครูและประชาชนในชุมชน	1	3.84
รวม	26	100.00

จากตาราง 22 แสดงว่าผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษา
หรือกรรมการชุมชนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าโรงเรียนควรมีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้
ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือผู้ปกครองให้ทราบทุกกระยะมากที่สุด จำนวน 19 คน
คิดเป็นร้อยละ 73.08 และรองลงมาคือ โรงเรียนควรรณรงค์ให้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับ
นโยบายโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา และโรงเรียนควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต่อต้าน
ยาเสพติดให้โทษในโรงเรียนและชุมชน ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54

ตาราง 23 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะด้านสิ่งแวดล้อม	ความถี่	ร้อยละ
1. ควรดูแลตรวจเช็คเรื่องขยะ น้ำเสียและอากาศเสียให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและทั่วถึง	11	34.40
2. ร่วมมือแก้ปัญหาหาเสาพิศธ ระบายน้ำ อาชญากรรมภายในชุมชน	11	34.40
3. สนับสนุนส่งเสริมให้ความรู้แก่ชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมและร่วมปลูกต้นไม้	9	28.10
4. ตรวจเช็คแก้ปัญหา ให้ความรู้แก่ครอบครัวของนักเรียนที่มีปัญหาทางครอบครัว	1	3.10
รวม	32	100.00

จากตาราง 23 แสดงว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าโรงเรียนควรดูแลตรวจเช็คเรื่องขยะ น้ำเสียและอากาศเสีย และร่วมมือแก้ปัญหาหาเสาพิศธ ระบายน้ำ อาชญากรรมมากที่สุด จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 34.40 และรองลงมาคือ สนับสนุนส่งเสริมให้ความรู้แก่ชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมและร่วมปลูกต้นไม้ มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 28.10

ตาราง 24 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ด้านอาชีพของชุมชน

ข้อเสนอแนะด้านอาชีพของชุมชน	ความถี่	ร้อยละ
1. โรงเรียนควรจัดการสอนวิชาชีพตามความต้องการของตลาด แรงงานและชุมชน	14	51.90
2. จัดหาครูวิทยากรมาให้ความรู้ด้านวิชาชีพโดยให้โรงเรียนเป็น ศูนย์วิชาชีพ	7	25.90
3. จัดแนะแนวอาชีพ และสำรวจความต้องการด้านอาชีพให้แก่ ชุมชน	6	22.20
รวม	27	100.00

จากตาราง 24 แสดงว่าผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือ
กรรมการชุมชนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าโรงเรียนควรจัดการสอนวิชาชีพตามความต้องการของ
ตลาดแรงงานและชุมชนมากที่สุด จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 51.90 และรองลงมาคือ
จัดหาครูวิทยากรมาให้ความรู้ด้านวิชาชีพโดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์วิชาชีพ มีจำนวน 7 คน
คิดเป็นร้อยละ 25.90

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนใน 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน และด้านอาชีพของชุมชน

2. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด จำนวน 9 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน 31 คน ครูผู้สอน 122 คน ผู้ปกครอง 360 คน กรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน 127 คน รวม 640 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ดำเนินการด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากจำนวนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด 9 โรงเรียน โดยมีผู้บริหาร 31 คน ครูผู้สอน 64 คน ผู้ปกครอง 180 คน และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน 45 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 320 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้คือ

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขยายโอกาสทางการศึกษาจากหน่วยงานราชการทุกหน่วยงาน และการพัฒนาชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร เพื่อหาขอบเขตของงานวิจัยที่เกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือหรือแบบทดสอบขึ้นไว้

3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามถึงสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน และด้านอาชีพของชุมชน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาในการดำเนินงานและข้อเสนอแนะ เพื่อแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมนอกเหนือจากคำถามที่ได้เสนอไว้ในตอนที่ 2

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อขอหนังสือราชการถึงผู้อำนวยการเขตและผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด จำนวน 9 โรงเรียน

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองตามโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัดทั้ง 9 โรงเรียน พร้อมเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 1 - 30 กันยายน 2537 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมด 288 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้วได้ดำเนินการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างในตอนที่ 1 ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ แล้วคำนวณค่าร้อยละ
2. ในแบบสอบถามตอนที่ 2 ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. สำหรับข้อมูลที่เป็นคำถามปลายเปิดในตอนที่ 3 ใช้วิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด สรุปผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัว ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 176 คน คิดเป็นร้อยละ 61.11 ส่วนเพศชายมี 112 คน คิดเป็นร้อยละ 38.89 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจะมีอายุระหว่าง 35-45 ปีมีจำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 46.53 รองลงมาอายุ 46 ปีขึ้นไปมีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 27.77 ด้านวุฒิการศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่

จบชั้นประถมศึกษากับระดับปริญาตรีขึ้นไป มีจำนวน 114 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 39.59 ทางด้านอาชีพส่วนใหญ่รับราชการมีจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 39.93 รองลงมาคือ รับจ้าง จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ในด้านรายได้จะมีรายรับตั้งแต่ 6,001บาท ต่อเดือนขึ้นไปจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 47.57 รองลงมาระหว่าง 3,001-6,000บาท ต่อเดือน จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90 ด้านตำแหน่งในส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองจำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 53.47 รองลงมาคือครูผู้สอน จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 21.88

2. สภาพการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ข้อมูลของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษา ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด มีระดับความคิดเห็นโดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็น ด้านการศึกษา ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านสัมพันธ์ชุมชนและด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาชีพของชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นเป็นรายด้านทางด้านการศึกษาของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นเป็นรายด้านทางด้านกิจกรรมนักเรียนของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นเป็นรายด้านทางด้านสัมพันธ์ชุมชนของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ปกครอง อยู่ในระดับสูง ส่วนกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ความคิดเห็นเป็นรายด้านทางด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนของผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองและกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ความคิดเห็นเป็นรายด้านทางด้านอาชีพของชุมชนของผู้บริหาร ครูผู้สอน และกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก

3. สภาพปัญหาการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด

ด้านการศึกษามีปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด คือ โรงเรียนขาดครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา และไม่มีควมชำนาญในการสอน คิดเป็นร้อยละ 47.60 รองลงมาคือนักเรียนมีพื้นฐานความรู้ น้อยและขาดความพร้อมทางสติปัญญา คิดเป็นร้อยละ 17.50

ด้านกิจกรรมมีปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด คือ ครูขาดการปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังและขาดการดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนอย่างทั่วถึง คิดเป็นร้อยละ 37.30 รองลงมาคือ โรงเรียนมีกิจกรรมมากเกินไปทำให้มีเวลาเรียนน้อย คิดเป็นร้อยละ 31.40

ด้านสัมพันธ์ชุมชนมีปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด คือ โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์กับชุมชน เข้าไม่ถึงชุมชน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมา คือ ผู้ปกครองและนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 22.20

ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนมีปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด คือ ชุมชนมีแหล่งอบายมุข สถานเริงรมย์และหาเสด็จ คิดเป็นร้อยละ 44.10 รองลงมาคือ สิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปของโรงเรียนไม่ดี มีอากาศเสีย น้ำเสีย ขยะและสารพิษ คิดเป็นร้อยละ 33.80

ด้านอาชีพของชุมชนมีปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด คือ มีการว่างงานสูง มีรายได้ต่ำ ไม่แน่นอนและขาดความสนใจในการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 73.40 รองลงมาคือ ภายในชุมชนประกอบอาชีพไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และมีการทำงานแบบพลัด คิดเป็นร้อยละ 13.30 เท่ากัน

4. ข้อเสนอแนะสภาพการดำเนินงานการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด

ด้านการศึกษามีข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ การจัดครูผู้สอนควรให้ตรงกับวิชาที่สอน และให้ทันกับการเปิดภาคเรียนคิดเป็นร้อยละ 32.15 รองลงมาคือ ควรเปิดโรงเรียนขยายโอกาสให้ทั่วถึง และรับนักเรียนให้มากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 16.07

ด้านกิจกรรมนักเรียนมีข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมระหว่างโรงเรียนและชุมชนร่วมกันและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม คิดเป็นร้อยละ 47.92 รองลงมาคือควรลดการจัดกิจกรรมนักเรียนลงโดยจัดให้พอดีกับเวลาและไม่ควรเสียเงินมาก คิดเป็นร้อยละ 27.09

ด้านสัมพันธภาพชุมชนมีข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือผู้ปกครองให้ทราบทุกระยะ คิดเป็นร้อยละ 73.08 รองลงมาคือ โรงเรียนควรรณรงค์ให้ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายโรงเรียนขยายโอกาสและรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต่อต้านยาเสพติดให้โทษในโรงเรียนกับชุมชน คิดเป็นร้อยละ 11.54 เท่ากัน

ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนมีข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ควรดูแลรณรงค์เรื่องขยะน้ำเสียและอากาศเสียให้เป็นระเบียบเรียบร้อยทั่วถึง และร่วมมือแก้ปัญหาเสพติดให้โทษอบายมุข อาชญากรรมในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 34.40 เท่ากัน รองลงมาคือ สืบสาน ส่งเสริมให้ความรู้แก่ชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมและร่วมปลูกต้นไม้ คิดเป็นร้อยละ 28.10

ด้านอาชีพของชุมชนมีข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ โรงเรียนควรจัดการสอนวิชาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงานและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 51.90 รองลงมาคือ จัดหาครูวิทยากรมาให้ความรู้ด้านอาชีพโดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์วิชาชีพของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 25.90

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้ามีประเด็นที่ควรอภิปรายดังนี้ คือ

1. ผลจากการศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัดโดยส่วนรวม ทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายของรัฐในการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้กว้างขวางและรวดเร็วยิ่งขึ้น เพื่อให้มีความรู้พื้นฐานจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นอย่างดี นอกจากนี้รัฐยังมุ่งเน้นการเรียน การประกอบอาชีพโดยเทียบความรู้กับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยรัฐ

สนับสนุนงบประมาณในการจัดหาหนังสือ วัสดุอุปกรณ์การสอน แบบเรียน เครื่องแบบ รวมถึงเงินอุดหนุนส่งเสริมวิชาชีพและวิชาชีพสระแก่นักเรียน (สำนักนายกรัฐมนตรี. 2536 : 76 - 81)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.82$) ด้านกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 3.66$) ด้านสัมพันธ์ชุมชน ($\bar{X} = 3.68$) และด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน ($\bar{X} = 3.85$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอาชีพของชุมชน ($\bar{X} = 3.33$) อยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูส่วนใหญ่จบการศึกษาทางสายสามัญ มิได้จบการศึกษาทางด้านสายอาชีพจึงขาดความพร้อมของบุคลากรในโรงเรียน โรงเรียนขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอน โดยเฉพาะวัสดุสิ้นเปลือง หรือบางครั้งจัดหาให้ได้แต่ก็ต้องรอเป็นระยะเวลาานาน อีกประการหนึ่งการสอนวิชาชีพขาดความต่อเนื่อง นักเรียนจะเลือกเรียนวิชาใดก็ได้และจำนวนชั่วโมงการสอนวิชาชีพน้อยเกินไป เมื่อเทียบกับโรงเรียนฝึกอาชีพ ประการสุดท้ายนโยบายของรัฐบาลและกรุงเทพมหานครกล่าวได้ว่าครูต้องสอนทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพอีกด้วย โดยการสอนวิชาชีพอาจไม่มีความชำนาญในการสอนเหมือนในโรงเรียนอาชีวศึกษา แต่จะฝึกให้ใช้มือให้คล่องแคล่วให้ทันอดทน ชื่อสัตย์ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของการประกอบอาชีพ (บุญนำ ทานสัมฤทธิ์. 2537 : 1 - 3)

เมื่อพิจารณาด้านการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) มากกว่ากลุ่มอื่นทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองโดยส่วนใหญ่มีความต้องการให้บุตรหลานของตนมีการศึกษาสูงขึ้น เนื่องจากนโยบายของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจะไม่เก็บค่าเล่าเรียนอีกทั้งสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยเปลี่ยนไป มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้น การดำเนินชีวิตของคนในสังคมจึงมีแนวโน้มพัฒนาไปสู่สังคมอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น ดังที่ไพบุลย์ เลขคำกู (2535 : 21) ได้กล่าวว่า เด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อายุระหว่าง 11-12 ปี ยังเล็กไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงควรที่จะขยายการศึกษาให้สูงขึ้น และเพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานและทำให้แรงงานมีคุณภาพจึงทำให้ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานมาเรียนในระดับมัธยมศึกษาสูงขึ้น

เมื่อพิจารณาด้านกิจกรรมนักเรียนพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) และมากกว่ากลุ่มอื่นทั้งนี้เพราะ การจัดกิจกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นหลักสูตรที่ส่วนใหญ่จัดให้สอดคล้องกับระดับประถมศึกษา มีงบประมาณที่เพียงพอต่อ

การดำเนินกิจกรรม และที่สำคัญที่สุดก็คือ ได้รับความร่วมมือจากคณะครู อาจารย์ในโรงเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชนมาร่วมงาน ดังที่โบลแลนด์ (สมบัติ วิจิระสาโรกกุล. ม.ป.ป.; อ้างอิงมาจาก Bloland. 1970 : 177-178) ได้สรุปผลงานวิจัยไว้ว่าการดำเนินกิจกรรมจะมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายก็ต่อเมื่อผู้บริหารจะต้องกำหนดนโยบาย การดำเนินงานให้ชัดเจนพร้อมทั้งรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร วางแผนปฏิบัติงานให้รอบคอบ ก่อนดำเนินงาน การใช้อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมซึ่งจะทำได้หรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ตลอดจนการสนับสนุนทางการเงิน การอนุมัติ กิจกรรมให้จัดหรือไม่ ล้วนอยู่ในความรับผิดชอบและการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาด้านความสัมพันธ์ชุมชนพบว่า ความคิดเห็นของกรรมการการศึกษาหรือ กรรมการชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.47$) ซึ่งน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะบาง โรงเรียนกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชนไม่ได้มีบทบาทในการบริหารหรือกำหนด นโยบายของโรงเรียน อีกทั้งไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัด หรืออาจจะมาร่วมก็ น้อยครั้ง ซึ่งอาจเป็นเพราะกรรมการแต่ละคนมีภาระหน้าที่ด้านอื่น ๆ เช่น การดูแลทุกข์สุข ของประชาชนในชุมชน การประกอบอาชีพเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว การทำงานเป็น ผลิต หรือการทำงานพิเศษทำให้ไม่มีเวลามาร่วมทำกิจกรรมสร้างสัมพันธ์กับทางโรงเรียน ประการสุดท้ายกรรมการบางคนไม่มีบุตรหลานเรียนที่โรงเรียนหรือไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับ ทางโรงเรียนจึงทำให้ความสัมพันธ์ที่มีต่อโรงเรียนลดลงมากกว่าบทบาทความสัมพันธ์ของ ผู้ปกครอง ($X = 3.77$)

เมื่อพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนพบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอน และ ผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก ($X = 3.88$) เท่ากันทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะทางด้านกายภาพของ โรงเรียนที่มีต่อชุมชนค่อนข้างพร้อมและมีความสมบูรณ์พอสมควร เช่น ทางด้านอาคารเรียน วัสดุอุปกรณ์ การจัดพื้นที่ของโรงเรียนและชุมชนโดยส่วนรวมคึกคักสวยงามขึ้น ตลอดจนความ ร่วมมือกันสอดส่องดูแลอาชญากรรม สิ่งเสพติดจนถึงการดูแลด้านอนามัยของแม่และเด็ก การที่ครูผู้สอนและผู้ปกครองมีความคิดเห็นสูงเท่ากันนี้เพราะครูผู้สอน และผู้ปกครองได้ สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นได้พร้อม ๆ กัน โดยมีนักเรียนเป็นสื่อกลางระหว่างบ้านกับ

โรงเรียน หรือชุมชนกับโรงเรียน โดยครูจะถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลประสบการณ์ให้สัมพันธ์กับเนื้อหาที่ความรู้ภายในท้องถิ่นจนถึงวิถีชีวิตที่แท้จริงของท้องถิ่น (ประเวศ วะสี. 2535 : 22) โดยครูและผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการพูดคุยพบปะกันตลอดเวลาหรือทางโรงเรียนอาจจะ มีหนังสือถึงผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ การที่ครูและผู้ปกครองเป็นบุคคลหล่มมากในชุมชนจึงทำให้มองเห็นสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนได้อย่างชัดเจน

เพื่อพิจารณาด้านอาชีพของชุมชนพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองต้องการให้บุตรหลานของตนศึกษาหาความรู้เพื่อที่จะพัฒนาอาชีพของตนเอง และสามารถทำรายได้ของตนเองให้สูงขึ้น นักเรียนจะได้มีทักษะความรู้และมีฝีมือในการประกอบอาชีพเพื่อทำให้ชีวิตมีคุณภาพสูงกว่ามาตรฐาน (สำนักพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร. 2534 : 4) ดังนั้นการจัดหลักสูตรทางด้านอาชีพควรมีลักษณะที่ค่อนข้างยืดหยุ่นสูง มีความหลากหลายเป็นที่ต้องการของชุมชน ดังที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2530 : 18) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของประชาชนในชุมชนแออัด จำเป็นต้องมีความยืดหยุ่น ขอบข่ายกว้างขวางเป็นหลักสูตรแก้ไขปัญหา คิดหาวิธีการร่วมมือกันระหว่างประชาชนในชุมชน ผู้ปกครองจึงอยากเห็นผลของการศึกษาที่เน้นหนักไปในวิชาชีพเพื่อให้เมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันที และเป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน อยู่ในระดับช่างฝีมือหรือกึ่งฝีมือ

2. ปัญหาเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัดพบว่า ปัญหาด้านการศึกษาที่พบปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนขยายโอกาสในแหล่งชุมชนแออัด ขาดครูผู้สอน ทั้งนี้เพราะทางสำนักงานการศึกษาได้บรรจุครูผู้สอนไม่ทันกับการเปิดทำการเรียนการสอน จึงต้องจัดครูที่สอนระดับประถมศึกษามาสอนระดับมัธยมศึกษา ทำให้ครูต้องทำงานหนักมากกว่าเดิมโดยทำการสอนทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา อีกประการหนึ่งครูทำการสอนไม่ตรงกับวุฒิทางการศึกษาที่จบ ปัญหาด้านกิจกรรมที่พบมากที่สุดคือ ขาดอาคารปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดและขาดการดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง ทั้งนี้เพราะการดำเนินกิจกรรมนักเรียนจะเป็นระดับประถมศึกษาหรือระดับมัธยมศึกษาจะต้องใช้กำลังครูทั้ง 2 ระดับร่วมมือกันจึงทำให้ขาด

การดูแลนักเรียนส่วนหนึ่งไป โดยส่วนใหญ่ครูผู้สอนจะต้องรับภาระหน้าที่ทำการสอนค่อนข้างมากจึงทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในด้านกิจกรรมนักเรียนต้องเสียไปหรือปฏิบัติได้ไม่เต็มที่นัก ปัญหาด้านประชาสัมพันธ์ชุมชนที่พบมากที่สุด คือ โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์กับชุมชน ไม่เข้าถึงชุมชน ทั้งนี้เพราะครูส่วนใหญ่มีใช้บุคคลที่อยู่ในชุมชนของตนเองเมื่อโรงเรียนเลิกจึงต้องรีบกลับบ้าน เนื่องจากปัญหาด้านการจราจร และต้องรับผิดชอบต่อครอบครัวของตนเอง

อีกประการหนึ่งนโยบายของโรงเรียนยังไม่เห็นความสำคัญของงานด้านประชาสัมพันธ์มากนัก เพราะฉะนั้นระดับของการปฏิบัติจึงทำเฉพาะงานประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนเท่านั้น ส่วนที่จะให้เข้าถึงชุมชนยังเป็นเรื่องที่ยากลำบาก เพราะมีอิทธิพลและผลประโยชน์เข้ามาแอบแฝงอยู่ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชนที่พบมากที่สุดคือ ชุมชนมีแหล่งอบายมุข สถานเริงรมย์ และอาเสพติดมาก ทั้งนี้เพราะสภาพแวดล้อมโดยส่วนใหญ่ของชุมชนส่วนใหญ่เป็นแหล่งเสื่อมโทรม ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาต่ำหรือไม่ได้รับการศึกษา มีอาชีพไม่มีมั่นคง ฐานะยากจน และครอบครัวขาดคุณธรรมในการดำเนินชีวิต บิดามารดาไม่มีเวลาให้กับครอบครัว รวมถึงการขาดรูปแบบที่ดีทางสังคม เยาวชนจึงถูกชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสียได้ง่าย และปัญหาด้านอาชีพของชุมชนที่พบมากที่สุดคือ มีการว่างงานสูง มีรายได้ต่ำ ไม่แน่นอน และขาดความสนใจในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้เพราะประชาชนโดยส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาที่ไม่สูงมากนัก เริ่มตั้งแต่การไม่ได้รับการศึกษาไปจนถึงระดับประถมศึกษา ส่วนในระดับมัธยมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษามีอยู่ค่อนข้างน้อยมาก ดังนั้นอาชีพของประชาชนในชุมชนแออัดจึงต้องอาศัยแรงงานเป็นสำคัญ โดยมีอาชีพส่วนใหญ่เป็นกรรมกรและรับจ้างทั่วไป นอกจากนี้ประชาชนในชุมชนยังขาดความกระตือรือร้น ความขยันหมั่นเพียรในการทำงาน ตลอดจนถึงการรู้จักประหยัด และการรู้จักใช้จ่ายทรัพย์สินที่หามาได้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตนเองและครอบครัว

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัดพบว่า ข้อเสนอแนะที่พบมากที่สุดคือ การจัดครูผู้สอนให้ตรงกับวิชาที่สอน และให้ทันกับการเปิดภาคเรียน ทั้งนี้เพราะการจัดครูผู้สอนไม่ตรงกับวุฒิทางการศึกษาทำให้นักเรียนได้รับความรู้ไม่ครบตามหลักสูตร และทำให้

นักเรียนขาดโอกาสทางการศึกษา ข้อเสนอแนะด้านกิจกรรมที่พบมากที่สุดคือ ควรจัดกิจกรรมระหว่างโรงเรียนและชุมชนร่วมกันและให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยจัดโครงการให้โรงเรียนและชุมชนมีกิจกรรมร่วมกัน มีการประชุมกับผู้นำชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้จะต้องคิดที่จะให้โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้มากที่สุด ข้อเสนอแนะด้านสัมพันธ์ชุมชนที่พบมากที่สุดคือ ควรมีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือผู้ปกครองให้ทราบทุกระยะ ทั้งนี้เพราะการแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้ร่วมกันจะทำให้โรงเรียนกับชุมชนมีความเข้าใจอันดีต่อกัน และการขอความร่วมมือ ความช่วยเหลือต่อกันจะทำให้ได้โดยง่าย เพื่อความสุขความเจริญที่จะมีขึ้นต่อส่วนรวมของชุมชน ข้อเสนอแนะด้านสิ่งแวดล้อมที่พบมากที่สุดคือ ควรดูแลแหล่งน้ำเสีย และอากาศเสียให้เป็นระเบียบเรียบร้อยทั่วถึง และร่วมมือกันแก้ไขปัญหามลพิษ อากาศเสีย อนามัยชุมชนภายในชุมชน ทั้งนี้เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ก่อให้เกิดมลพิษ อากาศเสียและอนามัยชุมชนส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของคนในชุมชนเป็นเหตุให้ประชาชนและนักเรียนเจ็บป่วยจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ ครอบคลุมแตกแยก นักเรียนไม่สามารถเรียนหนังสือได้ ผู้ปกครองไม่สามารถประกอบหน้าที่การงานได้อย่างปกติ ข้อเสนอแนะด้านอาชีพของชุมชนที่พบมากที่สุดคือ ควรจัดสอนวิชาชีพตามความต้องการของตลาดแรงงานและชุมชน ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองนักเรียนมีความคาดหวังว่า เมื่อนักเรียนจบการศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวได้ และสามารถทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อให้ครอบครัวของตนและสังคมอยู่รอดได้ไม่เป็นภาระแก่บุคคลอื่นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดบุคลากรและวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้ทันก่อนการเปิดภาคเรียนของนักเรียน
2. ควรจัดให้มีการรณรงค์เกี่ยวกับยาเสพติดหรือลดสถานเริงรมย์ จัดรายการธรรมะหรือประชาสัมพันธ์ผ่านทางโรงเรียนหรือชุมชน

3. ควรมีการประชาสัมพันธ์การณรงค์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของชุมชน การแนะแนวการศึกษาต่อ การจัดหางานทำ และการแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตในครอบครัวของนักเรียน
4. ควรจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่ยากจนที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ และควรจัดกองทุนในการจัดซื้อวัสดุและเครื่องมือให้พร้อมและเป็นค่าซ่อมบำรุงรักษา
5. โรงเรียนควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมหรือโครงการวิชาชีพที่เป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การฝึกอบรมวิชาชีพ ตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุโทรทัศน์ พิมพ์ดีด คอมพิวเตอร์ ทำอาหารและขนม

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของกรรมการชุมชนในการขยายโอกาสทางการศึกษา
2. ควรศึกษาสำรวจสภาพปัญหาของนักเรียนโดยทำการศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด
3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชนในแหล่งชุมชนแออัด เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

บทบรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรุงเทพมหานคร. สำนักการศึกษา. นโยบายการศึกษากรุงเทพมหานคร ปี 2536-2539.

กรุงเทพฯ : กองวิชาการ, 2536.

_____. แนวปฏิบัติตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของกรุงเทพมหานคร.

กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์, 2536.

_____. รายงานการจัดการศึกษากรุงเทพมหานคร ปี 2535. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ, 2536.

กรุงเทพมหานคร. สำนักพัฒนาชุมชน. ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยคณะกรรมการชุมชน
ปี 2534. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ, 2534.

ก่อ สวัสดิพานิชย์. "แนวคิดเชิงนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษา", ใน รายงานผลการสัมมนา เรื่องการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.

หน้า 1-9. กรุงเทพฯ : สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2535.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนในแหล่งชุมชนแออัด.

กรุงเทพฯ : การศาสนา, 2525.

กิติมา ปริทีลลภ. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ :

อักษราณิพันธ์, 2532.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. โครงการนำร่องการขยายการศึกษา
ภาคบังคับต่อจากชั้นประถมปีที่ 6 อีก 3 ปี. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2533.

_____. โครงการนำร่องการขยายการศึกษา ภาคบังคับต่อจากชั้นประถมปีที่ 6 อีก 3 ปี.

กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2534.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. นโยบายของรัฐในการกระจายโอกาสทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ, 2536.

ค้ำวน ขาวหนู. "ลักษณะของโรงเรียนที่จะทำหน้าที่พัฒนาชนบทได้ดี," วิจัย.

2(6) : 59-62 ; กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2527.

ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. วิธีทางสถิติสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

ชินวรณ์ นิจนตร. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู, 2528.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

ธวัช ทันโตภาส. บทบาทของโรงเรียนชุมชนในประเทศไทยต่อการพัฒนาชุมชน
เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2521. อัดสำเนา.

บุญนำ ทานสัมฤทธิ์. นักสู้-ครูชยโอกาส. กรุงเทพฯ : ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร,
2537. อัดสำเนา.

ประเวศ วะสี. "มิติใหม่ทางการศึกษา," วิทยาสารก้าวหน้า. 3(8) : 16-22 ;
มิถุนายน 2535.

ปรีชา นิพนธ์วิทยา. การดำเนินงานโรงเรียนชุมชน เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2523. อัดสำเนา.

พิตร ทองขึ้น. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบ
ทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

พิไลวรรณ แสงขำ. "ชยโอกาสทางการศึกษาในประเทศไทย," ลานอ้อย.
11 ; เมษายน - มิถุนายน 2536.

ไพบุลย์ เดชคำภู. สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนชยโอกาสทางการศึกษา
ชั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2536. อัดสำเนา.

✓ ๑๑ ระพี สาคริก. "การศึกษาภาคบังคับกับปัญหาสังคมไทย," จัดรัสศึกษา. 10 : 15 ; กุมภาพันธ์
2530.

ราชกิจจานุเบกษา. ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2532. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี, 2532.

- เลขาธิการนายกรัฐมนตรี, สำนัก. รัฐบาลในวิถีทางประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ, 2536.
- วิลโลว์ ตั้งจิตสมคิด. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเคชั่นส์, 2528.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. สรุปผลการประชุม เรื่องการดำเนินงานสนองนโยบายเร่งรัด
การขยายโอกาสทางการศึกษา ในระดับจังหวัด. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน
สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2534. อัดสำเนา.
- สมชัย วุฒิปรีชา. "การบรรยายพิเศษ," ประชากรศึกษา. 40 : 18-22 ; มกราคม
2533.
- สมบัติ วัจนะสาริกกุล. สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามทัศนะของนักศึกษา
อาจารย์และผู้บริหาร. ปริญญาโท ศึกษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2524.
- ✓ สมพงษ์ พัดปอ. บ้านคือชีวิต. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัยและสถาบันพัฒนาพื้นฐาน,
2534.
- สุนทร สุพันธ์ชัย. การศึกษานอกโรงเรียนเส้นทางที่ไม่สิ้นสุด. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์,
2529.
- สุนน อมรวิวัฒน์. "นันททัศนะการขยายการศึกษาภาคบังคับ," วารสารการศึกษาแห่งชาติ.
21 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2533.
- โสภณ พรโชคชัย. 1020. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์, 2528.
- ✓ O.C. Calvert, O.C. Report to the Department of Elementary and Adult
Education. Bangkok : Ministry of Education, 1968.
- Goulet, Denis A. Comparative Political Studies Sage. S.l., 1968.
- Habison, F. and O.A. Myers. Education Man Power and Economic Growth, :
Strategies of Human Resource Development. New York :
Mc Graw - Hill, 1964.
- Thigpin, Carol G. "A Comparative Study of the Community Service
Function of Community Colleges and Community School in
Tennessee," Dissertation Abstracts International. 42(2) :
516-A; August, 1981.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
- ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินงานและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย [✓] ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลส่วนตัวของท่านตามความเป็นจริง

- 1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
- 2. อายุ ☐ ต่ำกว่า 35 ปี ☐ ระหว่าง 35-45 ปี ☐ 46 ปีขึ้นไป
- 3. วุฒิกการศึกษา ☐ จบชั้นประถมศึกษา ☐ จบชั้นมัธยมศึกษา ☐ จบปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ ☐ รับราชการ
☐ รัฐวิสาหกิจ
☐ ค้าขาย
☐ รับจ้าง
☐ อื่น ๆ ระบุ...
5. รายได้ ☐ ต่ำกว่า 3,000 บาท/เดือน
☐ 3,001-6,000 บาท/เดือน
☐ 6,001 บาทขึ้นไป
6. ตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ผู้บริหารโรงเรียน
☐ ครูผู้สอน
☐ ผู้ปกครอง
☐ กรรมการการศึกษา/กรรมการชุมชน

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของโรงเรียน
 ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในแหล่งชุมชนแออัด ใน 5 ด้าน ได้แก่
 ด้านการศึกษา ด้านกิจกรรมนักเรียน ด้านสัมพันธ์ชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน และ
 ด้านอาชีพของชุมชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามระดับความคิดเห็นของท่าน

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	สภาพการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	1. <u>ด้านการศึกษา</u> โรงเรียนดำเนินการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปิดสอน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง					
2	โรงเรียนได้จัดครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอน นักเรียนระดับมัธยมศึกษา					
3	สภาพการสอนภายในห้องเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียน การสอนของครูและนักเรียนมาก					
4	ผู้ประกอบการยินยอมส่งบุตรหลานมาเรียนที่โรงเรียนขยาย โอกาสทางการศึกษา เพราะสะดวกในการเดินทาง					
5	การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา มีคุณภาพใกล้เคียงกับโรงเรียนมัธยมศึกษา ของกรมสามัญศึกษา					
6	ครูสอนดี ผู้ปกครองจึงยินยอมส่งบุตรหลานมาเรียนต่อชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1					
7	โรงเรียนมีหนังสือชี้แจงและสมุดแจกให้กับนักเรียน ทุกคนอย่างเพียงพอ					
8	โรงเรียนจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 ที่ยากจนทุกคน					
9	ผู้ประกอบการสนับสนุนในการจัดหาหนังสือ อุปกรณ์การเรียน อย่างเพียงพอ					

ข้อที่	สภาพการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	2. ด้านกิจกรรมนักเรียน					
1	โรงเรียนจัดนิทรรศการเพื่อแสดงผลงานของนักเรียนเป็นประจำทุกปี					
2	โรงเรียนมีผลงานดีเด่นด้านกิจกรรมการสอน					
3	โรงเรียนได้ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางศาสนาที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้น เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา การสวดมนต์วันสวดสัปดาห์ และการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน เป็นต้น					
4	โรงเรียนได้จัดตั้งกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนตามความต้องการของผู้เรียน					
5	โรงเรียนได้ส่งเสริมให้นักเรียนให้มีการฝึกอบรมทางด้านวิชาชีพเป็นพิเศษ					
6	นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่ยากจนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนได้เสมอ					
7	กิจกรรมของโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากครูในโรงเรียนเป็นอย่างดี					
8	โรงเรียนมีงบประมาณด้านการดำเนินงานกิจกรรมของโรงเรียนอย่างเพียงพอ					
9	กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเกิดประโยชน์โดยตรงกับนักเรียน					
10	นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน					

ข้อที่	สภาพการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
11	กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นมีผลกระทบต่อเวลาเรียนของนักเรียน					
12	โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้กับชุมชนเป็นประจำทุกปี					
	3. <u>ด้านสัมพันธ์ชุมชน</u>					
1	โรงเรียนได้เผยแพร่ข่าวสารกิจกรรมของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ					
2	การจัดงานประจำปีของโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนเป็นอย่างดี					
3	โรงเรียนจัดพิมพ์เอกสารการเผยแพร่ข่าวสารงานของโรงเรียนให้ท่านทราบอยู่เสมอ					
4	โรงเรียนจัดทำป้ายประกาศเผยแพร่ข่าวสารให้คนในชุมชนทราบ					
5	โรงเรียนและชุมชนมีการจัดกิจกรรมร่วมกันอยู่บ่อยครั้ง เช่น กิจกรรมวันแม่ วันพ่อ และโครงการอื่น ๆ					
6	โรงเรียนได้รับความร่วมมืออย่างมากจากชุมชนในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษา					
7	โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาคเอกชน และมูลนิธิต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการดำเนินงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา					
8	ชุมชนได้สนับสนุน ช่วยเหลืองานด้านประชาสัมพันธ์ชุมชนของโรงเรียนมาก					

ข้อที่	สภาพการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
9	ครูกับผู้ปกครองนักเรียนได้ติดต่อสัมพันธ์กันอย่างสม่ำเสมอ เช่น การเยี่ยมบ้านนักเรียน จดหมายถึงผู้ปกครอง ฯลฯ					
10	คณะครู กรรมการการศึกษา และผู้ปกครองมีการประชุมกันบ่อยครั้ง					
11	โรงเรียนได้มีส่วนร่วมจัดงานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์และวันเข้าพรรษา เป็นต้น					
	4. <u>ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน</u>					
1	อาคารสถานที่ของโรงเรียนมีเพียงพอที่จะรับนักเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา					
2	ภายในห้องเรียนมีแสงสว่างเพียงพอ และอากาศถ่ายเทได้สะดวก					
3	โรงเรียนได้จัดพื้นที่สีเขียวไว้เป็นสถานที่พักผ่อนและที่อ่านหนังสือของนักเรียน					
4	โรงเรียนจัดโครงการรณรงค์ต่อต้านอบายมุขและสิ่งเสพติดให้โทษทุกปี					
5	โรงเรียนให้ความร่วมมือกับทางราชการในการสอดส่องดูแล ป้องกันอาชญากรรม					
6	โรงเรียนได้ร่วมงานกับศูนย์อนามัยในการป้องกันโรคติดต่อต่าง ๆ					
7	ชุมชนมีแหล่งค้นคว้า และแหล่งความรู้อื่น ๆ เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนของนักเรียน เช่น ห้องสมุดชุมชน ที่อ่านหนังสือพิมพ์ เป็นต้น					

ข้อที่	สภาพการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	<u>5. ด้านอาชีพของชุมชน</u>					
1	โรงเรียนได้ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้มาช่วยฝึกอาชีพแก่นักเรียน					
2	การสอนวิชาชีพของโรงเรียนทำให้นักเรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้					
3	โรงเรียนมีครูผู้สอนที่ชำนาญในการสอนวิชาชีพอย่างเพียงพอ					
4	โรงเรียนได้จัดสอนวิชาชีพแก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถหารายได้ในระหว่างเรียน					
5	โรงเรียนมีโรงฝึกงานหรือห้องปฏิบัติงานวิชาชีพในแหล่งชุมชน					
6	โรงเรียนจัดสอนวิชาชีพตามความต้องการของชุมชน					
7	โรงเรียนได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลืออุปกรณ์ และเครื่องมือในการศึกษาด้านอาชีพจากหน่วยราชการอย่างเพียงพอ					
8	โรงเรียนได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลืออุปกรณ์ และเครื่องมือในการศึกษาด้านอาชีพจากภาคเอกชนและชุมชน					
9	โรงเรียนได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในชุมชนมาช่วยสอนงานอาชีพแก่นักเรียน					
10	โรงเรียนต้องอาศัยสถานประกอบการวิชาชีพในแหล่งชุมชน					

ข้อที่	สภาพการดำเนินงาน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
11	โรงเรียนเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถมา แนะนำด้านอาชีพให้นักเรียน_____					
12	โรงเรียนได้เปิดอบรมวิชาชีพเสริมแก่นักเรียนอยู่เสมอ_____					
13	โรงเรียนได้เปิดอบรมวิชาชีพเสริมแก่ผู้สนใจในชุมชน เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน เป็นต้น_____					

ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินงานและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา

ตามความคิดเห็นของท่าน การดำเนินงานของโรงเรียนขอโอกาสทางการศึกษา
ในแหล่งชุมชนแออัด มีปัญหาอย่างไรบ้าง และท่านมีข้อเสนอแนะในเรื่องนี้อย่างไร
(โปรดให้รายละเอียดและเขียนอย่างอิสระตามความคิดเห็นของท่าน)

3.1 ปัญหาในการดำเนินงาน

3.1.1 ด้านการศึกษา

3.1.2 ด้านกิจกรรมนักเรียน

3.1.3 ด้านสัมพันธ์ชุมชน

3.1.4 ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน

3.1.5 ด้านอาชีพของชุมชน

3.2 ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหา และข้อเสนอแนะทั่วไป

3.2.1 ด้านการศึกษา

3.2.2 ด้านกิจกรรมนักเรียน

3.2.3 ด้านสัมพันธภาพชุมชน

3.2.4 ด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน

3.2.5 ด้านอาชีพของชุมชน

ภาคผนวก ก

ตารางข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 25 ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหาร

รายละเอียดข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	12	42.86
1.2 หญิง	16	57.14
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 35 ปี	1	3.57
2.2 ระหว่าง 35 - 45 ปี	7	25.00
2.3 46 ปีขึ้นไป	20	71.43
3. วุฒิกการศึกษา		
3.1 จบชั้นประถมศึกษา	-	-
3.2 จบชั้นมัธยมศึกษา	-	-
3.3 จบปริญญาตรีขึ้นไป	28	100.00
4. อาชีพ		
4.1 รับราชการ	28	100.00
4.2 รัฐวิสาหกิจ	-	-
4.3 ค้าขาย	-	-
4.4 รับจ้าง	-	-
4.5 อื่น ๆ	-	-

ตาราง 25 (ต่อ)

รายละเอียดข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
5. รายได้		
5.1 ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน	-	-
5.2 3,001 - 6,000 บาทต่อเดือน	-	-
5.3 6,001 บาทขึ้นไป	28	100.00
6. ตำแหน่งปัจจุบัน		
6.1 ผู้บริหารโรงเรียน	28	100.00
6.2 ครูผู้สอน	-	-
6.3 ผู้ปกครอง	-	-
6.4 กรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน	-	-

ตาราง 26 ข้อมูลส่วนตัวของครูผู้สอน

รายละเอียดข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	19	30.16
1.2 หญิง	44	69.84
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 35 ปี	22	34.92
2.2 ระหว่าง 35 - 45 ปี	29	46.03
2.3 46 ปีขึ้นไป	12	19.05
3. วุฒิกการศึกษา		
3.1 จบชั้นประถมศึกษา	-	-
3.2 จบชั้นมัธยมศึกษา	-	-
3.3 จบปริญญาตรีขึ้นไป	63	100.00
4. อาชีพ		
4.1 รับราชการ	63	100.00
4.2 รัฐวิสาหกิจ	-	-
4.3 ค้าขาย	-	-
4.4 รับจ้าง	-	-
4.5 อื่น ๆ	-	-

ตาราง 26 (ต่อ)

รายละเอียดข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
5. รายได้ 5.1 ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน 5.2 3,001 - 6,000 บาทต่อเดือน 5.3 6,001 บาทขึ้นไป 6. ตำแหน่งปัจจุบัน 6.1 ผู้บริหารโรงเรียน 6.2 ครูผู้สอน 6.3 ผู้ปกครอง 6.4 กรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน	- 7 56 - 63 - -	- 11.11 88.89 - 100.00 - -

ตาราง 27 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ปกครอง

รายละเอียดข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	61	39.61
1.2 หญิง	93	60.39
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 35 ปี	41	26.62
2.2 ระหว่าง 35 - 45 ปี	87	56.50
2.3 46 ปีขึ้นไป	26	16.88
3. วุฒิกการศึกษา		
3.1 จบชั้นประถมศึกษา	105	68.18
3.2 จบชั้นมัธยมศึกษา	44	28.57
3.3 จบปริญญาตรีขึ้นไป	5	3.25
4. อาชีพ		
4.1 รับราชการ	9	5.84
4.2 รัฐวิสาหกิจ	9	5.84
4.3 ค้าขาย	39	25.32
4.4 รับจ้าง	82	53.25
4.5 อื่น ๆ	15	9.75

ตาราง 27 (ต่อ)

รายละเอียดข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
5. รายได้		
5.1 ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน	55	35.71
5.2 3,001 - 6,000 บาทต่อเดือน	69	44.81
5.3 6,001 บาทขึ้นไป	30	19.48
6. ตำแหน่งปัจจุบัน		
6.1 ผู้บริหารโรงเรียน	-	-
6.2 ครูผู้สอน	-	-
6.3 ผู้ปกครอง	154	100.00
6.4 กรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน	-	-

ตาราง 28 ข้อมูลส่วนตัวของกรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน

รายละเอียดข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	20	46.51
1.2 หญิง	23	53.49
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 35 ปี	10	23.26
2.2 ระหว่าง 35 - 45 ปี	11	25.58
2.3 46 ปีขึ้นไป	22	51.16
3. วุฒิการศึกษา		
3.1 จบชั้นประถมศึกษา	9	20.93
3.2 จบชั้นมัธยมศึกษา	18	37.21
3.3 จบปริญญาตรีขึ้นไป	18	41.86
4. อาชีพ		
4.1 รับราชการ	15	34.88
4.2 รัฐวิสาหกิจ	3	6.98
4.3 ค้าขาย	9	20.93
4.4 รับจ้าง	14	32.56
4.5 อื่น ๆ	2	4.65

ตาราง 28 (ต่อ)

รายละเอียดข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
5. รายได้		
5.1 ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน	7	16.28
5.2 3,001 - 6,000 บาทต่อเดือน	13	30.23
5.3 6,001 บาทขึ้นไป	23	53.49
6. ตำแหน่งปัจจุบัน		
6.1 ผู้บริหารโรงเรียน	-	-
6.2 ครูผู้สอน	-	-
6.3 ผู้ปกครอง	-	-
6.4 กรรมการการศึกษาหรือกรรมการชุมชน	43	100.00

ภาคผนวก ค

- ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2532
- ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยกรรมการชุมชน พ.ศ. 2534

ระเบียบกรุงเทพมหานคร
ว่าด้วยคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2532

โดยที่เป็นการสมควรให้มีคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อช่วยในการจัดการศึกษาในแต่ละโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 49 (5) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จึงกำหนดระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2532"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2524

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ให้มีคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ทุกโรงเรียน โรงเรียนละอย่างน้อยห้าคน แต่ไม่เกินสามสิบคน

ข้อ 5 ให้คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เลือกกรรมการเป็นประธานคนหนึ่งและรองประธานคนหนึ่ง โดยให้ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาแห่งนั้นเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง และให้ผู้บริหารโรงเรียนเลือกครูในโรงเรียนคนหนึ่งเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ 6 ให้ผู้บริหารโรงเรียนประชุมปรึกษากับคณะครูในโรงเรียนเพื่อเสนอรายชื่อบุคคลที่สมควรดำรงตำแหน่งกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาให้ผู้อำนวยการเขตเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้ง แล้วรายงานให้ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาทราบ

ข้อ 7 กรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- (1) เป็นผู้สนใจการศึกษา
- (2) เป็นผู้มีความประพฤติดี
- (3) เป็นผู้สนใจสนับสนุนกิจการโรงเรียน

ข้อ 8 กรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ควรเลือกจากบุคคลดังต่อไปนี้

- (1) กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่
- (2) ผู้นำทางศาสนาของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่
- (3) ข้าราชการของหน่วยงานกรุงเทพมหานครหรือหน่วยงานอื่น
- (4) ข้าราชการบำนาญ
- (5) ผู้นำชุมชน
- (6) พ่อค้า คหบดี
- (7) ผู้ปกครองนักเรียน
- (8) ศิษย์เก่า

ข้อ 9 ให้กรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระหนึ่ง กรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ
- (5) ต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(6) ผู้อำนวยการเขตสั่งให้พ้นจากตำแหน่งด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาลักษณะสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

ข้อ 10 ในกรณีที่กรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ตำแหน่งใดว่างลง และยังมีวาระการดำรงตำแหน่งเกินกว่าเก้าสิบวัน ให้ผู้บริหารโรงเรียน ประชุมปรึกษากับคณะครูในโรงเรียน เพื่อเสนอชื่อบุคคลที่สมควรดำรงตำแหน่งแทนให้ ผู้อำนวยการเขตพิจารณาแต่งตั้ง และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ ของกรรมการที่ตนแทน

ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของ กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วนั้น

ข้อ 11 คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียน
- (2) ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือในการพัฒนาโรงเรียน
- (3) ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หน่วยงานและส่วนราชการ ต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่นนั้น ๆ

- (4) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามหน้าที่

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ประชุมอย่างน้อยปีละสองครั้ง แล้วส่งรายงานการประชุมให้ผู้อำนวยการเขตและผู้อำนวยการ สำนักการศึกษาทราบ

ในการประชุมของคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้รองประธาน

กรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากของที่ประชุม กรรมการคนหนึ่ง ให้มีเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 13 ให้ปลัดกรุงเทพมหานครรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 28 ตุลาคม พ.ศ.2532

พลตรีจำลอง ศรีเมือง

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(สำเนาครุฑ)

ระเบียบกรุงเทพมหานคร

ว่าด้วยการรวมการชุมนุม

พ.ศ. 2534

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วย การรวมการชุมนุม พ.ศ. 2528 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 49 และมาตรา 89 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จึง กำหนดระเบียบขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วย การรวมการชุมนุม พ.ศ. 2534"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วย การรวมการชุมนุม พ.ศ. 2528 บรรดาข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือ ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ให้ปลัดกรุงเทพมหานครรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจออกข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

หมวด 1

ข้อความทั่วไป

ข้อ 5 ในระเบียบนี้

(1) ชุมชน หมายความว่า ชุมชนแออัด ชุมชนชานเมือง เขตชุมชน หมู่บ้านจัดสรร และชุมชนเมืองที่กรุงเทพมหานคร กำหนดขึ้นทั้งนี้โดยทำเป็นประกาศของ กรุงเทพมหานคร

- (2) สมาชิกชุมชน หมายความว่า ผู้ที่ชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในชุมชนนั้น
- (3) ผู้อำนวยการเขต หมายความว่า ผู้อำนวยการเขตท้องที่
- (4) เจ้าหน้าที่ หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายจากผู้อำนวยการเขตให้ปฏิบัติงานตามระเบียบนี้
- (5) ทรัพย์สินในความครอบครองของคณะกรรมการชุมชน หมายความว่า ทรัพย์สินที่คณะกรรมการชุมชนครอบครองและใช้ประโยชน์อยู่

ข้อ 6 แบบพิมพ์และทะเบียนต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแบบที่ปลัดกรุงเทพมหานครกำหนด

หมวด 2

กรรมการชุมชน

- ข้อ 7 กรรมการชุมชนเป็นตัวแทนสมาชิกชุมชน
- ข้อ 8 ในชุมชนหนึ่งให้มีกรรมการชุมชนซึ่งมาจากการเลือกตั้ง จำนวนอย่างน้อยชุมชนละ 7 คน ถ้าชุมชนใดมีจำนวนราษฎรเกิน 140 ครอบครัว ให้มีการเลือกกรรมการชุมชนนั้นเพิ่มขึ้นอีก 1 คน ต่อจำนวนราษฎรทุก 20 ครอบครัว เศษของ 20 ถ้าเกิน 10 ให้นับเป็น 20 แต่ทั้งนี้ เมื่อรวมกรรมการชุมชนทั้งหมดแล้วจะต้องไม่เกินจำนวน 25 คน
- ข้อ 9 คณะกรรมการชุมชนประกอบด้วยตำแหน่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - (1) ประธานกรรมการ
 - (2) รองประธานกรรมการ
 - (3) เลขานุการ
 - (4) เหรัญญิก
 - (5) นายทะเบียน
 - (6) ประชาสัมพันธ์
 - (7) ตำแหน่งอื่นใด ตามที่คณะกรรมการชุมชนเห็นสมควรแต่งตั้ง
- ข้อ 10 ผู้มีสิทธิสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการชุมชน จะต้องมิละเมิดข้อบัญญัติต่อไปนี้

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) อายุ 20 ปีบริบูรณ์ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง
- (3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในชุมชนติดต่อกันถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่า 180 วัน

- (4) มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- (5) เป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพสุจริต ไม่ประพฤติตนเป็นภัยต่อสังคม

ข้อ 11 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ

- (1) ดิฉินาเสพติคให้โทษ
- (2) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (3) หุนหวกและเป็นใบ้ซึ่งไม่สามารถอ่านและเขียนหนังสือได้
- (4) ภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- (5) ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ช้อบด้วยกฎหมายให้จำคุก และถูกคุมขังอยู่

โดยหมายของศาล หรือโดยคำสั่งที่ช้อบด้วยกฎหมายนั้น

(6) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ช้อบด้วยกฎหมายให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป และได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันสมัครรับเลือกตั้ง เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(7) เป็นสมาชิกสภาซึ่งมีหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ สมาชิกสภาท้องถิ่น สมาชิกสภาเขต คณะผู้บริหารท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง

ข้อ 12 บุคคลดังต่อไปนี้ เป็นผู้มสิทธิเลือกตั้ง

- (1) มีสัญชาติไทย
- (2) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในชุมชนไม่น้อยกว่า 90 วัน ติดต่อกันถึงวันเลือกตั้ง
- (3) อายุ 20 ปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง

ข้อ 13 บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้งเป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ

- (1) เป็นบุคคลต้องห้ามตามข้อ 11 (2) (3) หรือ (4)
- (2) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือคำสั่งที่ช้อบด้วยกฎหมาย

ข้อ 14 กรรมการชุมชนดำรงตำแหน่งตามวาระคราวละ 2 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

ข้อ 15 กรรมการชุมชนพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) ครบกำหนดตามวาระ
- (2) ตาย
- (3) ลาออก
- (4) ย้ายออกจากชุมชน
- (5) ปรากฏภายหลังว่าขาดคุณสมบัติตามข้อ 10 หรือมีลักษณะต้องห้ามตาม

ข้อ 11

- (6) กรรมการว่างลงเกินกว่ากึ่งหนึ่ง กรรมการส่วนที่เหลือให้ถือว่าพ้น

จากตำแหน่ง

(7) หัวหน้าครอบครัวในชุมชน จำนวน 1 ใน 3 เข้าชื่อเสนอต่อประธานกรรมการชุมชน ให้กรรมการชุมชนคนใดคนหนึ่งพ้นจากตำแหน่ง และกรรมการชุมชนเกินกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการชุมชนทั้งชุดให้ความเห็นชอบ

(8) หัวหน้าครอบครัวในชุมชน จำนวน 3 ใน 4 เข้าชื่อเสนอต่อผู้อำนวยการเขตให้ความเห็นชอบ

(9) ต้องโทษจำคุกฐานกระทำความผิดในคดีอาญา ยกเว้นการกระทำความผิดลหุโทษ หรือกระทำความผิดโดยประมาท

หมวด 3

การเลือกตั้งกรรมการชุมชน

ข้อ 16 ให้ผู้อำนวยการเขตแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการเลือกตั้งอย่างน้อย 7 คน

ข้อ 17 ผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นกรรมการชุมชนต้องยื่นใบสมัครด้วยตนเอง พร้อมหลักฐาน สำเนาทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชน และรูปถ่ายหน้าตรง ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนด

กำหนดวันรับสมัคร วันเลือกตั้ง สถานที่รับสมัครเลือกตั้งและสถานที่เลือกตั้ง ให้ทำเป็นประกาศของผู้อำนวยการเขต

ข้อ 18 ในชุมชนใดถ้ามีผู้สมัครไม่เกินจำนวนกรรมการชุมชนที่กำหนดไว้ให้ถือว่าผู้สมัครได้รับเลือกตั้งโดยไม่มีการเลือกตั้ง

ข้อ 19 วิธีการเลือกตั้งกรรมการชุมชน ให้เป็นไปตามที่ปลัดกรุงเทพมหานครกำหนด

ข้อ 20 ให้ผู้อำนวยการเขตจัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และให้มีอำนาจในการเพิ่มชื่อ และถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้

การประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้คิดประกาศไว้ในชุมชนให้ทราบก่อนวันเลือกตั้งอย่างน้อย 7 วัน ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้งเห็นว่าตนไม่ชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือมีผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมชื่อ หรือขอถอนชื่อต่อผู้อำนวยการเขตก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 3 วัน

ข้อ 21 ให้ผู้อำนวยการเขตจัดทำประกาศแต่งตั้งและถอดถอนกรรมการชุมชนและเสนอให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครลงนามในบัตรประจำตัวกรรมการชุมชน

ข้อ 22 เมื่อกรรมการชุมชนว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามข้อ 15 (1) (6) หรือ (8) ให้ผู้อำนวยการเขตจัดให้มีการเลือกตั้งกรรมการชุมชนภายในกำหนดเวลา 45 วัน นับแต่วันที่กรรมการชุมชนนั้นพ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่วาระของกรรมการชุมชนจะเหลือไม่ถึง 180 วัน

กรรมการชุมชนซึ่งได้รับการเลือกตั้งใหม่ ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ 23 เมื่อกรรมการชุมชนพ้นจากตำแหน่งตามข้อ 15 (1) ให้ผู้อำนวยการเขตจัดให้มีการเลือกตั้งกรรมการชุมชนชุดใหม่ ภายในกำหนดเวลา 30 วัน นับแต่วันที่กรรมการชุมชนพ้นจากตำแหน่ง

ในกรณีที่กรรมการชุมชนพ้นจากตำแหน่งตามข้อ 15 (6) หรือ (8) ให้ผู้อำนวยการเขตจัดให้มีการเลือกตั้งกรรมการชุมชนชุดใหม่ ภายในกำหนดเวลา 45 วัน นับแต่วันที่กรรมการชุมชนพ้นจากตำแหน่ง และให้กรรมการชุมชนชุดใหม่มีวาระการดำรงตำแหน่ง 2 ปี ตามข้อ 14

ในกรณีที่ผู้อำนวยการเขตเห็นว่ามิเหตุสุดวิสัยไม่สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองได้ ให้คณะกรรมการชุดเดิมปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าการเลือกตั้งกรรมการชุดใหม่แล้วเสร็จ

ข้อ 24 เมื่อคณะกรรมการชุมชนพ้นจากตำแหน่งตามข้อ 15 (1) (6) หรือ (8) คณะกรรมการชุมชนจะต้องส่งมอบงานและทรัพย์สินในความครอบครองของคณะกรรมการชุมชนให้แก่ผู้อำนวยการเขตภายใน 15 วันนับแต่วันที่คณะกรรมการชุมชนชุดใหม่ได้รับเลือกตั้ง เพื่อให้ผู้อำนวยการเขตมอบให้คณะกรรมการชุมชนชุดใหม่ต่อไป

หมวด 4

การดำเนินงานของกรรมการชุมชน

ข้อ 25 คณะกรรมการชุมชนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- (2) ประสานงานและดำเนินงานร่วมกับหน่วยราชการ องค์กร และหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในอันที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชน
- (3) พัฒนาชุมชนทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และระดมทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- (4) เสริมสร้างความสามัคคีและการมีวินัยของผู้อยู่อาศัยในชุมชน
- (5) ส่งเสริมวัฒนธรรม ศิลปกรรม และประเพณีอันดีงาม
- (6) ดูแลรักษาทรัพย์สินของชุมชนและสาธารณสมบัติ
- (7) เผยแพร่ผลงาน ติดตาม และรายงานการปฏิบัติงานของหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เข้าไปปฏิบัติงานในชุมชนต่อผู้อำนวยการเขต
- (8) แต่งตั้งผู้มีความรู้ความสามารถเหมาะสมเป็นที่ปรึกษา หรือคณะทำงานในฝ่ายต่าง ๆ

ข้อ 26 ผู้ได้รับแต่งตั้งตามข้อ 25 (8) ให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) กรรมการชุมชนไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 เห็นชอบให้พ้นจากตำแหน่ง
- (4) คณะกรรมการชุมชนซึ่งเป็นผู้แต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง

ข้อ 27 ให้นักพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร และหรือเจ้าหน้าที่ผู้อำนวยการเขต
มอบหมายเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการชุมชน

ข้อ 28 ให้ผู้อำนวยการเขตจัดให้มีการประชุมกรรมการชุมชนครั้งแรก ภายใน 30 วัน
นับแต่วันเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาเลือกกรรมการชุมชนตำแหน่งต่าง ๆ โดยให้ผู้อำนวยการเขตทำ
หน้าที่ประธานในที่ประชุม

หมวด 5

หน้าที่ความรับผิดชอบของกรรมการชุมชนตำแหน่งต่าง ๆ

ข้อ 29 ประธานกรรมการชุมชน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

- (1) เรียกประชุมคณะกรรมการชุมชน และเป็นประธานในที่ประชุม
- (2) ควบคุมดูแลการติดตามผลการดำเนินงานของกรรมการและเจ้าหน้าที่
- (3) เป็นตัวแทนของคณะกรรมการชุมชนในการติดต่อประสานกับหน่วยราชการ

องค์กรและหน่วยงานเอกชนต่าง ๆ

- (4) หน้าที่อื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือที่คณะกรรมการชุมชนมอบหมาย

ข้อ 30 รองประธานกรรมการชุมชน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

- (1) ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการชุมชน ในกรณีที่ประธานกรรมการชุมชนไม่อยู่
หรืออยู่แต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้

- (2) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานกรรมการชุมชนมอบหมาย

ข้อ 31 เลขานุการ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

- (1) เตรียมการนัดประชุมและจัดระเบียบวาระการประชุม
- (2) จดรายงานการประชุม
- (3) จัดเก็บและดูแลรักษาเอกสารของคณะกรรมการชุมชน
- (4) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานกรรมการชุมชนมอบหมาย

ข้อ 32 เภรวัฏญิก มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

- (1) จัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย

(2) รับผิดชอบเก็บรักษาเงินสดไม่เกิน 1,000 บาท หากเกินกว่าจำนวนนี้ให้นำฝากธนาคารภายใน 7 วัน ในนามของชุมชน

(3) ฝากและถอนเงิน สำหรับการถอนเงินให้ลงนามร่วมกับผู้ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการชุมชนอีก 2 คน

(4) จ่ายเงินตามที่คณะกรรมการชุมชนมีมติอนุมัติ เว้นแต่กรณีฉุกเฉิน ให้ประธานกรรมการชุมชนมีอำนาจสั่งจ่ายได้ไม่เกิน 1,000 บาท แล้วให้รายงานต่อที่ประชุมในการประชุมครั้งต่อไป

(5) จัดทำทะเบียนทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองของคณะกรรมการชุมชน

(6) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานกรรมการชุมชนมอบหมาย

ข้อ 33 นายกะเบียน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

(1) จัดทำแผนชุมชน

(2) สืบหาและจัดทำทะเบียนข้อมูลประชากรในชุมชนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

(3) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานกรรมการชุมชนมอบหมาย

ข้อ 34 ประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

(1) จัดทำและเผยแพร่ข่าวสารต่าง

(2) ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

(3) รับเรื่องราวร้องทุกข์และรวบรวมปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนเสนอต่อ

คณะกรรมการชุมชน

(4) ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานกรรมการชุมชนมอบหมาย

หมวด 6

การประชุม

ข้อ 35 ให้มีการประชุมคณะกรรมการชุมชนเดือนละครั้ง

ในกรณีที่กรรมการชุมชนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 หรือที่ปรึกษาของคณะกรรมการ

ชุมชน ตามข้อ 27 เห็นสมควรให้มีการประชุมคณะกรรมการชุมชนเป็นกรณีพิเศษ ให้ประธานกรรมการเรียกประชุมภายใน 7 วัน

ข้อ 36 การนัดประชุมต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 3 วัน พร้อมทั้งวาระการประชุมวันแต่ได้นัดที่ประชุมแล้ว

ข้อ 37 การจัดระเบียบวาระการประชุม ให้จัดลำดับดังต่อไปนี้

- (1) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
- (2) เรื่องรับรองรายงานการประชุม
- (3) เรื่องเพื่อทราบ
- (4) เรื่องสืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่แล้ว
- (5) เรื่องที่เสนอเพื่อพิจารณา
- (6) เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)

ข้อ 38 การประชุมคณะกรรมการชุมชน ต้องมีกรรมการชุมชนมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการชุมชนที่ดำรงตำแหน่งอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

ข้อ 39 เมื่อพ้นกำหนดเวลาประชุมไปแล้ว 30 นาที กรรมการชุมชนยังไม่ครบองค์ประชุม ให้ประธานมีอำนาจขยายเวลาต่อไป หรือจะเลื่อนการประชุม หรือจะประชุมปรึกษาหารือกันโดยไม่มีการลงมติก็ได้ ในกรณีที่ไมครบองค์ประชุมให้เรียกประชุมครั้งใหม่ภายใน 7 วัน

ข้อ 40 ในการประชุมให้ที่ประชุมพิจารณาเฉพาะเรื่องที่อยู่ในระเบียบการประชุม และต้องดำเนินการพิจารณาตามระเบียบวาระการประชุมที่จัดไว้

ข้อ 41 มติที่ประชุมให้ถือคะแนนเสียงข้างมาก หากคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานเป็นผู้ชี้ขาด และให้ถือมตินั้นเป็นที่สุด

ข้อ 42 ที่ปรึกษาของคณะกรรมการชุมชน และคณะทำงานมีสิทธิเข้าร่วมประชุมและมีสิทธิขออภิปรายแสดงความคิดเห็นใด ๆ ก็ได้ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงมติ

ข้อ 43 ให้ประธานกรรมการชุมชนส่งรายงานการประชุมให้ผู้อำนวยราชการเขต ทราบภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันประชุม

บทเฉพาะกาล

ข้อ 44 กรรมการชุมชนซึ่งได้รับเลือกตั้งก่อนใช้ระเบียบนี้ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ตามระเบียบนี้จนกว่าจะครบวาระ

ประกาศ ณ วันที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2534

พลตรีจำลอง ศรีเมือง

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายสมพงษ์ ชื่อสกุล ชรรณวิริยรักษ์
วันเดือนปีเกิด 15 สิงหาคม 2503
สถานที่เกิด เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 160/22 ซอยสาธุประดิษฐ์ 10 ถนนสาธุประดิษฐ์
เขตสาทร กรุงเทพฯ 10120 โทร. 2123586
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา เขตคลองเตย กรุงเทพฯ
10110 โทร. 2494499

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2517 ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสวนหลวง เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2522 มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนวัดสุทธิวาราม เขตสาทร กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2525 กศ.บ. (ประวัติศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2538 กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร